

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință, Cultură,
Poligrafie, Presă și Edituri

ANUL XIX (XLI) Nr. 324 (1 410)
Sîmbătă, 17 iunie 1989

8 pagini — 2,50 lei

EDUCATORUL COMUNIST — MODEL ȘI PROMOTOR AL SPIRITULUI REVOLUȚIONAR

Tradiție consolidată și îmbogățită odată cu încheierea fiecărui an școlar cu noi și trainice împliniri, Ziua Învățătorului, omagiu cald și nobilă cinșire, pe care, la sfîrșitul fiecărui iunie, elevi și părinți, întreaga societate le aduc cadrelor didactice — care cu responsabilitate comunistă, cu dăruire revoluționară, patriotică pregătesc schimbul nostru de miine — dobîndește, în acest an, semnificații și dimensiuni deosebite, conferite de marile evenimente sociale și politice pe care întreaga noastră națiune le întâmpină: 45 de ani de la marele act istoric de la 23 August 1944 și cel de al XIV-lea Congres al partidului. Omagierea cadrelor didactice din întregul nostru învățămînt se constituie, cu deosebire în această perioadă de puternică eferescență politică, de adevărate unanimități la noile cerințe și orientări în toate domeniile de activitate, inclusiv în cele de instrucție și educație, cuprinse în recentele Expuneri ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-un prilej de evaluare a tot ce s-a realizat bun, trainic și de calitate în nobila și măreața operă educativă și, de asemenea, într-un prilej de sporită exigență pentru continuă perfecționare.

În deplin acord cu structurile vieții economice și sociale din țara noastră, învățămîntul românesc a cunoscut în epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, o perioadă de prefaceri revoluționare, de permanentă modernizare și așezare a sa pe o bază realistă, în conformitate cu necesitățile actuale și de perspectivă ale societății. Fundamentată pe concepția novaloare, științifică, revoluționară, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, școala modernă românească și-a afirmat cu tărie, în acești ani, caracterul anticipativ, devenind o instituție capabilă să răspundă în mod eficient solicitărilor multiple, complexe ale existenței sociale, nivelului de dezvoltare economică, numeroaselor aspecte pe care pregătirea forței de muncă le impune.

Rod al prodigioasei activități de conducere și îndrumare, al competenței și exigențelor pe care tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu le pune cu exemplară dăruire în slujba dezvoltării învățămîntului și științei, rezultatele remarcabile obținute, de la an la an, conferă procesului de învățămînt originalitate, capacitate de adaptare rapidă la nou, eficiență economică, participare activă la procesul de modernizare a societății în ansamblul ei. O nouă și elocventă dovadă a grijii permanente a partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, o reprezintă actualele măsuri adoptate de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind Planul de școlarizare și numărul de burse pentru anul școlar 1989—1990 la învățămîntul de toate gradele.

Școala românească dispune, în Epoca de aur cititorită de secretarul general al partidului, de un cadru generos de dezvoltare și perfecționare continuă, avînd ca nobilă menire aceea de a pregăti pe viitorii constructori ai comunismului, de a fi principalul factor de cultură și civilizație. În această vastă și complexă operă, rolul primordial revine cadrului didactic, el fiind factorul esențial de formare și modelare a personalității elevului. Depinde de munca fiecărei educatoare, fiecărui învățător sau profesor, ca educația și instrucția, formarea de noi cadre, să răspundă cu maximum de eficiență comandamentelor timpului nostru. În faptele de muncă educativă, în totala dăruire a educato-rului, se prefigurează profilul luminos al omului nou, ca o dovadă concludentă a îndeplinirii nobilei sale misiuni. De aceea el, trebuie să fie cel mai apropiat și convingător model de spirit revoluționar, personalitatea exemplară din imediată apropiere a copilului, omul care îi dă încredere și a cărui dăruire îi este pildă. Pentru că în personalitatea viitoarelor generații sînt investite efortul creator al omului de la catedră, cu vocația sa modelatoare, dăruirea cu care sînt conduși pașii copilului spre izvoarele de lumină ale omeniei, bunei cuviințe și hărniciei, ale setei de cultură și știință, ale dragostei de patrie.

În curînd, în ziua în care îi vom sărbători, să le aducem prinosul de recunoștință și caldă mulțumire pentru rodnicia muncii lor.

TRIBUNA ȘCOLII

Recitîndu-l pe Eminescu

Eram elev de școală primară și dragostea de poezia eminesciană ne-a insuflat-o el, dascălul nostru. Despre acest dascăl, pedagog și educator prin vocație, am mai scris în câteva rânduri. În cele ce urmează îi voi evoca amintirea numai și numai prin poezia lui Eminescu, de care era îndrăgostit, de care era împătimit. „Dragi elevi, ne spunea el, acolo, în măruntul sat de pe malul stîng al Mureșului, poetul Eminescu este tot ce avem noi mai scump pe lumea aceasta. Este însuși simbolul nemuririi neamului nostru!”

Îl ascultam cu evlavie, și eram emoționată, și fiecare dintre noi ne aplecam asupra paginilor eminesciene sorbindu-le inegalabila esență, ele, la rîndul lor, acaparîndu-ne. Iar cînd veneau serbările de sfîrșit de an școlar sau alte serbări cu ocazii diverse, dascălul nostru, om luminat, ne pune pe fiecare elev să recităm, pe scena școlii, unde, de obicei, aveau loc asemenea manifestări, poezii de Eminescu. Fiecare serbare era precedată, evident, de repetiții. De la astfel de serbări și repetiții mi-am apropiat poezia eminesciană. Odată, îmi amintesc, a venit acasă la noi, acolo în satul mărunt, o rudă de-a noastră mai îndepărtată. Era profesoară de limba și literatura română. „Tu știi care-i cel mai mare poet ro-

mân?”, m-a întrebat ea. „Știu, i-am răspuns, este Mihai Eminescu!” „Dar știi vreo poezie de-a lui?”, m-a mai întrebat ea. „Desigur!” i-am răspuns. O seară întreagă apoi i-am recitat nemuritorile versuri din „Lucașfărul”, „Floare albastră”, „Mai am un singur dor”, „O mamă!”, „Ce te legeni”, „Scrisorile”, „Sara pe deal” și altele.

„Văd că îi știi pe de rost pe Eminescu, mi-a mai spus profesoara aceea. Vrei, cumva, să devii și tu poet?” „O, nu, nici vorbă! i-am răspuns eu cu timiditate. După Eminescu este foarte greu să devii poet!”

„După Eminescu este foarte greu să devii poet!” iată o sintagmă care mă obsedează de ani de zile. Ca și întrebările: Ce-ar fi fost limba română, ce-ar fi fost literatura română, ce-ar fi fost spiritualitatea noastră fără inestimabila contribuție a lui Mihai Eminescu? Evident, limba română își va fi păstrat plasticitatea și culoarea de astăzi, dar, pe undeva, fără contribuția lui Eminescu ar fi fost mai săracă, literatura română ar fi avut pe cerul universalității aceiași nemuritori aștri cu nimic mai prejos în luminozitate decît mulți dintre laureații Premiului Nobel, dar i-ar fi lipsit Lucașfărul de seară și de dimineață (în fond aceluși astru al frumuseții), iar spiritalia-



O imagine simbol: tradiționalul buchet de flori pe care elevii îl oferă, de „Ziua Învățătorului”, educatorilor lor.

Generoasă lecție de patriotism

Vrancea. Plaiul mioritic ale cărui ape duc molcom la vale, peste munți, cîmpii și dealuri, din vremuri imemorabile, versul nemuritoare balade.

Vrancea — toponimic cu puternice reverberații în biografia spirituală a poporului român, meleagul de origine al versurilor „unice în strălucirea lor de giuvaer”, ce dau nemurire mitului nostru fundamental.

Impus definitiv în conștiință, ca leagăn al legendei și al poeziei deopotrivă, bătrîna țară a Vrancei este astăzi nu numai un tărîm cu rădăcini adînc înfipite în pămîntul istoriei. Ea este, totodată, ca toate ținuturile patriei, puternic recordată la marile prefaceri ale zilelor noastre, prin hărnicia oamenilor, elementul definitoriu pentru marea familie spirituală a locuitorilor ei.

Din această unică familie fac parte și dascălii școlilor vrîncene. Sub veghea lor, își încep copiii tulburătoarea aventură

a cunoașterii. Cu ei își desăvîrșesc dragostea pentru „piciorul de plai” pe care trăiesc. De la ei învață să cinstească aici, pe tărîmurile poeziei, marea Poezie.

★

În anul în care aniversăm pe cel cu strălucire de Luceafăr în cultura românească, profesorii prestigiosului Liceu „Unirea” din Focșani s-au dovedit neobosiți în eforturile lor de a alătura lecțiilor dedicate studierii vieții și operei Poetului activității care să le completeze, să adauge valențe sporite formației și informației elevilor. Într-un astfel de moment i-am surprins în acest iunie în care se împlineste un veac de la nemurirea celui mai mare poet român. Pregăteau sesiunea de comunicări, ce va precedea dezvelirea, în orașul de reședință al județului, a unei statui a lui Eminescu, una dintre numeroasele manifestări omagiale ce alcătuiesc un program complex, ritmic realizat, de-a lungul întregului „An Eminescu”. Inițiatorii și organizatorii acestuia sînt profesorii ai școlii amintite, membrii colectivului redacțional al cunoscutei și apreciatei publicații școlare „Revista noastră”, în frunte cu neobositul și pasionatul dascăl Petruche Dima, directorul liceului.

În colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean și Filiala Focșani a Societății de Științe Filologice, ei au organizat, încă din noiembrie 1988, prima mare manifestare de acest gen, o sesiune de comunicări științifice, găzduită de spațioasa sală de festivități a Liceului „Unirea”. Dintre acestea, amintim: „Eminescu, poetul nepereche” (Eugen Barbu), „Sara pe deal” — interpretare de text” (Zoe Dumitrescu-Buşulenga), „Condiția geniului: «Lucașfărul»” (Constantin Ciopraga), „Eminescu” — suprema demnitate a caracterului” (Petre Ghelmez), „Eminescu-gazetarul” (D. Vatamaniuc), „Edițiile Maiorescu ale «Poeziilor»” (Ion C. Rogoianu) etc. Cu acest prilej, au fost vernisate expozițiile de carte rară despre Eminescu: expoziție realizată cu concursul bibliofililor Ion C. Rogoianu și Dumitru Grumăzescu și cea de cartofilie, cuprinzînd exemplare din colecția Vasile Pănescu. Manifestarea s-a încheiat cu un microrecital muzical, pe versuri de Eminescu, susținut de corul Sindicatului Învățămînt din Focșani, „Pas-

CORNELIA GÎRMACEA

DIM. RACHICI

(Continuare în pag. a 3-a)

Balcaniada de matematică

Desfășurată în orașul Split din Iugoslavia, în perioada 30 aprilie—6 mai a.c. Balcaniada de Matematică la care au concurat reprezentanți din cinci țări (Bulgaria, Cipru, Grecia, Iugoslavia și România) a confirmat încă o dată înalta pregătire matematică a elevilor noștri. Iată performanțele obținute de elevii români: două premii I, trei premii II și un premiu III. Numele câștigătorilor: **Andrei Dan Rădulescu Banu**, clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Mihai Vitcazul” din București — premiul I; **Patrick Popescu Pampu**, clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică, Nr. 1 din București, premiul I; **Andrei Moroiu**, clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 1 din București — premiul II; **Florin Belgun**, clasa a XI-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu” din București — premiul II; **Teodor Bănică**, clasa a X-a, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 1 din București — premiul II; **Alexandru Dan Ionescu**, clasa a X-a, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 1 din București, premiul III; de asemenea, la problema de geometrie, elevii români au dovedit spirit de creativitate, fiecare prezentând rezolvări originale, astfel încât juriul a „omologat” cele 6 variante.

fesori și elevi și să viziteze expozițiile de materiale didactice organizate de unitățile școlare gazdă: Liceul Economic din Gheorgheni, Liceul Industrial Nr. 2 din Toplița și Liceul „Dr. Petru Groza” din Odorhei. Ultima zi a săptămânii amintite a fost rezervată prezentării comunicărilor susținute de elevii ai liceelor din județ.

O activitate rodnică menită să popularizeze experiența valoroasă a cadrelor didactice, să ofere sugestii pentru predarea cu și mai mare eficiență a fizicii și a chimiei.

C. G.



Faza națională a concursului

„Cupa învățămînt-cultură”

În zilele de 27—28 mai a.c., la Timișoara, s-a desfășurat faza națională a „Cupei Învățămînt — Cultură”, competiție sportivă înscrisă în cadrul „Daciadei”, la care au participat echipe și sportivi — din unități de învățămînt din întreaga țară — clasate pe locul I la faza de zonă.

Rezultatele finale înregistrate sînt următoarele: **Tenis de masă — băieți:** locul I — Adrian Șimăndan (Arad), locul II — Adrian Roșu (Timiș), locul III — Kelemen Șandor (Harghita); **Tenis de masă — fete:** locul I — Eleonora Mihalca (Timiș), locul II — Korodi Hajnal (Covasna), locul III — Maria Matecovits (Arad); **Șah — băieți:** locul I — Ionel Vărsăndan (Timiș), locul II — Oxel Duvagi (Constanța), locul III — Ion Pielescu (Iasi); **Șah — fete:** locul I — Vajnar Ilona (Cluj), locul II — Rodica Chișa (Timiș), locul III — Eugenia Trofin (Hunedoara); **Tenis de cîmp — băieți:** locul I — Silvan Niculescu (București), locul II — Petre Santei (Cluj), locul III — Ioan Crișan (Arad); **Tenis de cîmp — fete:** locul I — Vasilica Ivan (Giurgiu), locul II — Lenuta Ivanu (Constanța), locul III — Firoanda Todea (Bihor); **Volei — băieți:** locul I — București, locul II — Bala Mare, locul III — Timișoara; **Volei — fete:** locul I — București, locul II — Piatra Neamț, locul III — Constanța.

V. A.

„Flori de tei infiorate...”

„Flori de tei deasupra noastră / Or să cadă, rinduri-rinduri...” Arbore-simbol în lirica eminesciană, teiul în iunie își limpezeste, iarși, luminile, innobilind cu mireasma viața noastră...

Tilia platyphyllos, cum se numește științific teiul mare, constituie, prin florile sale (sine bracteis ori cum bracteis), alături de alte două specii fructifere — **Tilia cordata** (teiul pădurei) și **Tilia tomentosa** (teiul alb) — un factor terapeutic natural de o deosebită valoare în multiple afecțiuni. În plus, cine nu cunoaște și nu apreciază parfumul delicat și dulceața infuziei preparate fără scopuri terapeutice? Nu mai amintim decât în treacă valoarea acestor arbori pentru apicultură.

Toate aceste calități se adaugă, așadar, aceleia evocate la începutul acestor rinduri. Însă de la incontestabilele valențe lirice și economice ale nobililor arbori, până la realitățile pe care, an de an, ca dascăl și bucureștean le trăiesc e o distanță enormă! Cite unii dintre elevii noștri, pe care îi educăm în spiritul ocrotirii mediului ambiant, lipsiți fiind de mijloace adecvate de recoltare a frumosașelor înflorite aurii, recurg la acte agresive față de mindrii arbori ce ating, la maturitate, 40 metri înălțime. Efectele sînt dezolante: frunze și flori risipite, strivite pe caldarim, crengi frînte, în agonie, albindu-și mat lemnul a reproș... Fe deasupra, excesul de zcl poate cataliza nu atît recoltări masive, cit improvizate, adesea acrobatiche. Or, se știe că lemnul de tei cedează ușor (proprietate convertită artizanal de meșterii populari), aceasta constituind un pericol real pentru micii, neexperimentații culegători.

În contextul șchițat, ne revine tuturor, cadre didactice și părinți, sarcina de a avertiza și supraveghea copiii atunci cînd se angajează în astfel de acțiuni. Totodată, conducerile școlilor, cu ajutorul Organizației Pionierilor și al comitetelor de părinți, ar trebui să găsească soluții — atît materiale cit și organizatorice — eficiente, civilizate, pentru recoltarea tuturor tipurilor de plante medicinale, fără a se atenta la echilibrul fitocenozelor.

Avem obligația patriotică de a ocroti viața, frumusețea naturii în complexitatea sa, în toate interconexiunile sale magnifice.

Prof. MIHAI FLOAREA
Școala Nr. 3 din Săbăreni, comuna Jolfa, județul Giurgiu

OPINII

Aplicarea riguroasă a normelor ortografiei actuale

Ortografia este prima carte de vizită a unui om, a unei publicații sau tipărituri. Normele ortografiei actuale a limbii române trebuie cunoscute de toți cetățenii, însușite și aplicate întocmai în scrierea lor. De aceea, ne miră faptul că unele dintre normele actuale nu sînt aplicate în anumite scrieri oficiale — publicații, tipărituri, acte emise de organele de stat, judecătorești, întreprinderi sau instituții —, deși lucrările care le însumează au fost difuzate, în ediții de masă, de mulți ani: **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM)**, apărut în 1962 și în acord cu acesta, **Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație (IOP)** — ediția a IV-a, în mai multe tiraje, ultimul în 1987.

Problema cea mai acută o constituie scrierea cu litere majuscule, inclusă de școală în programele sale de învățămînt încă de la învățarea scrisului. Scrierea cu majuscule este însă atît de diferită în publicațiile și documentele oficiale care ajung în rîndul cadrelor didactice și al elevilor, uneori în contradicție vădită cu ceea ce se învață din manuale, încît cei din urmă pot fi, pe bună dreptate, derutați.

În această situație, se impune, în primul rînd, clarificarea tuturor aspectelor legate de scrierea cu litere majuscule și aplicarea corectă a normelor ortografiei actuale în toate unitățile școlare, nu numai în procesul de învățămînt, ci și în documentele încheiate în (sau emise de) școală. În al doilea rînd, cum mulți dintre slujitorii ei sînt cooptați în diferite organe de partid și de stat sau ale organizațiilor de masă și obștești, este necesar ca aceștia să-și aducă o contribuție mai mare la fixarea normelor în vigoare în tot ceea ce înseamnă scriere corectă în limba română.

Pentru a veni, în acest sens, în sprijinul colegilor noștri, prezentăm mai jos cîteva dintre situațiile în care se scrie cu inițială majusculă și în care apar cel mai des forme incorecte.

Se scriu cu inițială majusculă: **denumirea evenimentelor** (Renașterea, Unirea Principatelor, Revoluția de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă, Conferința Națională a Partidului Comunist Român, Plenara Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, A XXX-a Sesiune a Adunării Generale a O.N.U., Conferința Mondială pentru Schimbul de Informații în Domeniul Protecției Mediului Inconjurător, Campionatul Mondial de Fotbal etc.); **denumirile organelor și organizațiilor de stat și politice naționale sau internaționale, ale întreprinderilor și instituțiilor de tot felul** (Situațiile fiind mai numeroase aici, dăm și exemple mai multe: Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România, Camera Legislativă a Consiliilor Populare, Procuratura Generală a R.S.R., Comitetul Județean de Partid, Inspectoratul Școlar Județean, Consiliul Județean al Organizației Pionierilor, Teatrul Dramatic, Muzeul de Artă, Institutul Politehnic, Institutul de Istorie „N. Iorga”, Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității din București, Casa Cărții, Liceul Industrial Nr. 15, Școala Nr. 5, Școala cu Clasele I—X, Grădinița cu Program Normal Nr. 9, Combinatul de Lianți și Azbociment, Cooperativa Agricolă de Producție, Centrala pentru Legume și Fructe, Întreprinderea de Gospodărie Comunală și Loca-

tivă, Asociația Economică Intercooperativă de Valorificare a Produselor Agricole și Neagricole, Dispensarul Medical Uman etc. — majoritatea urmate de denumirea județului sau localității respective); **denumirile oficiale ale statelor** (Republica Socialistă România, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, Statele Unite ale Americii, Imperiul Roman, Imperiul Otoman sau Poarta Otomană, Imperiul Tarist, Imperiul Habsburgic sau Austro-Ungar etc., cunoscute în istorie sub aceste denumiri); **denumirile sărbătorilor calendaristice, naționale sau internaționale, religioase** (Anul Nou, Întii Mai — Ziua Solidarității Internaționale a Oamenilor Muncii, 23 August, Ziua Internațională a Copilului, Ziua Mondială a Teatrului, Ziua Învățătorului, Ziua Internațională pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, Crăciunul etc.); **primul termen din titlurile publicațiilor periodice, ale operelor literare, științifice și artistice, denumirile documentelor oficiale naționale și internaționale, numele edificiilor și ale monumentelor** (Știința, România literară, Tribuna școlii, Viața românească, Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, O scrisoare pierdută, Matematica modernă, Rapsodia română, Masa tăcerii, Decretul păcii, Legea educației și învățămîntului, Planul unic de dezvoltare economică-socială, Regulamentul organic, Arcul de triumf, Monumentul eroilor, Sala sporturilor etc.); **cînd unul dintre cuvintele alcătuitoare ale titlului sau denumirii este substantiv propriu sau se referă la un eveniment**, chiar dacă nu se află pe primul loc (Epopeea lui Ghilgameș, Patul lui Procust, Proclamația de la Islaz, Actul final al Conferinței de la Helsinki, Programul Națiunilor Unite pentru protecția mediului inconjurător, Columna lui Traian, Palatul Republicii etc.).

Singurul punct care a întîmpinat rezistență încă de la început (în afara vîntului filosofie, pe care aproape nimeni nu-l mai scrie astăzi filozofie, din rațiuni etimologice) este scrierea cu inițială mică a denumirilor serviciilor, secțiilor, sectoarelor etc. Practic, în toate publicațiile instituțiilor specializate, aceste denumiri se scriu cu inițială majusculă la primul cuvînt, situație care va fi recunoscută, probabil, în viitoarele ediții ale lucrărilor normative amintite, căci este într-adevăr greu de crezut că se va putea scrie altfel decît: Comisia pentru cultivarea limbii române a Academiei R.S.R., Comisia de limba și literatura română din cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului, Direcția de organizare și control a Ministerului Educației și Învățămîntului, Consiliul de conducere al Societății de Științe Filologice, Consiliul comunal de educație politică și cultură socialistă, ca organism de lucru al Comitetului Comunal de Partid, similar celorlalte comisii pe domenii de activitate etc.

Cultivarea limbii române fiind o problemă de stat, nimeni nu trebuie să rămînă în afara acestei înalte datorii patriotice. Cunoașterea și aplicarea în scris a normelor ortografiei actuale fac parte integrantă din acest proces în care dascălii de limba și literatura română trebuie să angajeze nu numai celelalte dre didactice și elevii, ci pe toți aceia care au în obligațiile lor de serviciu elaborarea, scrierea și difuzarea documentelor oficiale de orice gen.

Prof. VALERIU ANGHIEL
Școala din Tulnici, județul Vrancea

Studiul individual al elevilor în însușirea matematicii

În procesul învățării matematicii, ca în orice învățare școlară, profesorul asigură dirijarea și controlul acțiunilor de învățare a elevului, conducerea învățării prin crearea situației de învățare, urmărește motivația adusă elevilor pentru ca aceștia să înceapă și să continue învățarea și în afara cadrului organizat al lecției, folosește într-o concepție modernă, dinamică cele mai eficiente metode pentru a determina, îndruma și controla elevii în procesul de evaluare a rezultatelor învățării prin muncă independentă, studiu individual și activitate creatoare.

Îndrumarea și controlul muncii independente trebuie să depășească aspectul de formalism practicat de mulți profesori, prin simpla însemnare pe caietul de teme că „au văzut” și au semnat „de văzut”, în mod destul de periodic, aceste caiete. Procesul de însușire a matematicii de către elevi, poate mai mult decît la alte discipline, implică o sistematică muncă independentă constînd în rezolvarea de exerciții și probleme, care să asigure înțelegerea, însușirea cunoștințelor de matematică, formarea și adîncirea deprinderilor de calcul etc. Ce poate și ce trebuie să facă profesorul de matematică pentru a asigura o mai mare eficiență studiului individual al elevilor prin îndrumarea și controlul acestora.

Considerăm că acest proces trebuie să înceapă cu alegerea temei date pentru acasă la fiecare lecție. Alegerea temei se cere gîndită prin prisma atingerii unor obiective ce își au esența în conținutul exercițiilor sau al problemelor indicate ca temă, și anume: fixarea noțiunii, teoreme, reguli etc. predate în lecție, formarea deprinderilor de calcul, determinarea elevilor să învețe să consulte manua-

lul și să-l folosească, să lucreze din culegerile de probleme etc. Controlul și îndrumarea trebuie să se realizeze în fiecare lecție. Dacă sînt bine alese de profesor, temele date pentru acasă implică în lecția următoare o succintă analiză și un control frontal, dacă este cazul, discutarea modului de rezolvare a unor exerciții sau probleme. Acest lucru temeinic realizat la începutul lecției poate asigura verificarea și clarificarea înțelegerii elevilor în ceea ce aduce deosebit de interes pentru însușirea unor cunoștințe de matematică și formarea sau adîncirea unor deprinderi de calcul și contribuie, totodată, la realizarea unui suport tracic pentru însușirea cunoștințelor din lecția nouă.

Procesul de control și îndrumare a muncii independente a elevilor în însușirea matematicii fiind foarte complex, accentul trebuie să cadă pe îndrumare. Aceasta trebuie înțeleasă ca o activitate permanentă, în primul rînd în cadrul lecției, prin fixarea temeinică a noțiunilor matematice și formarea deprinderilor de calcul și, în aceeași măsură, prin modul în care se impune să fie abordată o problemă sau un exercițiu, prin crearea unor situații favorizante activității creatoare a elevului, pentru a asigura rezolvarea corectă a problemei sau exercițiului respectiv. De exemplu, modul în care se predă geometria la clasa a VI-a este fundamental pentru procesul de înțelegere a acestei discipline matematice de către elevii în

Prof. FLORIN DIAC
Inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar al Municipiului București

(Continuare în pag. a 6-a)

„Modele de analize literare și stilistice”

În colecția „Sinteze Lyceum” a Editurii Albatros, a apărut a doua ediție a volumului „Modele de analize literare și stilistice”, îngrijită și prefațată de Al. Hanță, care — așa cum dorește și autorul ei — poate fi considerată un util „îndrumar metodologic” în predarea-învățarea literaturii române. Antologie de studii critice și de stilistică literară, volumul conține, pe drept cuvînt, adevărate modele de interpretare a unor opere literare, nu numai pentru faptul că textele selectate sînt impuse ca atare de prestigiul numelor ce le semnează, ci, mai ales, fiindcă acestea oferă cititorului criterii științifice, repere sigure, puncte de vedere validate de timp, care-și păstrează actualitatea, evidențiind totodată, posibilitatea abordării fenomenului literar din diverse puncte de vedere și în multiple modalități.

Culegerea este structurată în trei capitole — „Natura și conținutul conceptelor”, „Idci și forme poetice”, „Arta prozei” — primul reunind studii care precizează concepte fundamentale cu care operează critica, istoria și stilistica literară, al doilea și al treilea cuprinzînd analize și comentarii de text care relevă diverse „tehnic” de cercetare a operelor puse în discuție.

Menționăm cîteva din titlurile de referință pe care le însușează această antologie: Garabet Ibrăileanu — **Literatură și societate**; George Cosbuc — „**Vara**” (Considerații tehnice); Tudor Vianu — **Cercetarea stilului**; **Observații asupra limbii și stilului lui A. I. Odobescu**. **Construcțiile**; George Călinescu — **Tehnica eristicii și a istoriei literare**; Creangă, „**scrierilor populare**”; Mihai Eminescu — **Tehnica exterioară**, Șerban Cioculescu — **Valori muzicale în opera lui Sadoveanu**; Tudor Argezei — **Vigoare, gingășie, umor**.

Pe lângă valoroasele studii pe care le conține, culegerea mai cuprinde și o bibliografie selectivă „a principalelor lucrări de tehnică a cercetărilor literare și stilistice”, care, împreună cu interesanta prefață semnată de Al. Hanță, se adaugă informației de specialitate necesare pregătirii profesorilor de limbă și literatură română și elevilor lor.

VALERIA BACIU

„Săptămîna fizicii și a chimiei”

Aflată la ediția a IV-a, sesiunea de comunicări cu titlul de mai sus, organizată în perioada 29 mai—3 iunie a.c., de Inspectoratul Școlar Județean Harghita și Societatea de Științe Fizice și Chimice din Republica Socialistă România — Filiala Harghita, a intrunit în primele zile participarea profesorilor de fizică și chimie din județ, care au dezbătut căi și modalități de integrare a activității de cercetare științifică în procesul instructiv-educativ la aceste două discipline fundamentale.

Au fost prezentate lecții și activități demonstrative privind integrarea experimentului didactic în lecție pentru creșterea eficienței învățării în clasă și comunicări care au abordat teme referitoare la rolul cercului de elevi în stimularea gîndirii științifice a acestora, al fișelor de lucru ca instrumente utile de lucru pentru profesori și elevi. Referindu-se la preocupările lor cu privire la sporierea caracterului practic-aplicativ al lecțiilor de fizică și chimie, profesorii au evidențiat necesitatea amenajării laboratorului de fizică și chimie ca loc de studiu și atelier de lucru al profesorilor și elevilor, diverse modalități de inițiere a elevilor în cercetarea științifică, precum și preocupările cadrelor didactice pentru pregătirea acestora în vederea concursului pe discipline de învățămînt.

În final, participanții au avut posibilitatea să asiste la demonstrații practice cu mijloace de învățămînt realizate de pro-

Aveți marea răspundere, dragi tovarăși, de a educa tinăra generație, viitorii constructori ai socialismului și comunismului! Aveți o răspundere mare în fața poporului, a viitorului patriei — și trebuie să acționați în așa fel încât să vă îndepliniți în cele mai bune condiții această înaltă răspundere!

NICOLAE CEAUȘESCU

Iunie al copiilor, iunie al educatorilor

În iunie, în mijlocul Bărăganului, unde soarele aurește frumos spicele de grâu și, deopotrivă, fețele copiilor, care cresc viguroși, asemenea acestora, Slobozia Ialomițeană este o cetate modernă în care, de la an la an, noi corole de blocuri și așezăminte se ridică semeț, exploziv, în acru proaspăt, înălțând orașul pe verticală, întinzându-l pe orizontală, sporind eferveșcența creatoare a muncii locuitorilor ei, mindri de angajarea lor în bălălia pentru nou, în afirmarea contribuției lor la îmbogățirea zestrei municipiului și, implicit, a economiei naționale.

Printre blocuri și flori, siluetele grădinițelor de copii se lasă anunțate de larva gingașă a prescolariilor, de împrejurările protejtoare, în care leagăne, scări și tobogane sint cucerite zilnic de cei mici. Astfel am putut ajunge la grădinița cu Program Prelungit (cu plată cu creșă) Nr. 1 din Slobozia, una din unitățile de învățământ prescolar cele mai mari ale orașului. Directoare este educatoarea Rafira Popa. Experiența sa de educatoare și directoare, de-a lungul anilor, a mai multor grădinițe, este „purată” cu simplitatea, voiosia și bonomia tipică educatoarei de profesie, cu vocație înăscută. Colectivul de educatoare se compune din multe tinere, unele dintre ele absolvente ale primei promoții a Liceului Pedagogic din Slobozia, înființat în 1971, o pepinieră valoroasă de cadre bine pregătite pentru lăcașurile de învățământ prescolar și primar ale județului, care s-a dovedit aptă, de-a lungul anilor, să absoarbă pe deplin expansiunea grădinițelor de copii din perioada imediat următoare istoricei Plenare din iunie 1973 care a statuat, prin concepția președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rolul grădinițelor de primă treaptă a învățământului nostru. Pe atunci, energie cadre, cu pregătire superioară, precum directorii Victoria Radu, Nicolae Stancu, profesorii de pedagogie Florica Iordache, Aurel Zaharia și alții, au oferit viitoarelor educatoare și învățătoare acel prim instrumentar de lucru în delicata meserie de „modelatori de suflete”, ai primelor virste ale copilăriei. Și iată, acum (după această mică incursiune istorică!), exemplara îmbinare, în această grădiniță, a experienței îndelungate a conștiințioasei și dăruitei directoare Rafira Popa cu avintul și energia entuziastă a tinerelor sale colege, educatoarele Stela Stoian, (metodistă a Inspectoratului Școlar Județean Ialomița), Matilda Moldoveanu, Nina Zăinescu, Constanța Huțanu, Maria Dumitru și altele, care, împreună, alcătuiesc un colectiv statornic animat de dorința de a-și indeplini, la nivelul celor mai actuale exigențe pedagogice, datorită fașă de cele 12 grupe de copii pe care îi pregătește pentru școală, pentru viață. Nu este deci, surprinzător că toate cele 20 educatoare ale unității au obținut gradele didactice II și I. Nota specifică a climatului lor de muncă este nevoia de perfecționare continuă, documentarea minuțioasă, organizarea pină în cele mai mici detalii a activităților, de la planificarea ordonată și riguroasă a acestora pină la repartizarea în mod concret, cu obiective precise, a sarcinilor, astfel încât disciplina să se reflecte în mod firesc în conținutul întregii munci instructiv-educative cu copiii.

Rezultatele acestui stil de muncă, imprimat de directoarea Rafira Popa, nu întzie să se arate în buna pregătire a

copiilor pentru intrarea în clasa I, în palmaresul de premii și distincții obținute de grădinița în cadrul Festivalului Național „Cântarea României” — nouă premii pe municipiu —, al Daciadei, în locul I la Concursul „Micii curioși” din cadrul cercului „Clubul curioșilor”. Pe unitate, sint instituite anual, la toate grupele de copii, concursurile „Sanitarii pricepuți”, „Știm să circulăm corect?” și, cu ocazia zilei de 30 Decembrie, „Ce știm despre patria noastră, Republica Socialistă România”.

În scopul accentuării laturii formative a tuturor activităților cu prescolarii, educatoarele grădiniței au alcătuit o culegere de materiale grupate sub genericul „Să fim politicoși”, au creat jocuri didactice originale, dintre care „Santierul de construcții” a fost popularizat, nu de mult, chiar în revista noastră, au confecționat decoruri și costume pentru teatrul de păpuși al grădiniței, dar, mai ales, variate mijloace de învățământ, cum sint panourile pentru exersarea deprinderilor psihomotrice ale copiilor — bobinare, șnurire, înnodare, înșurubare —, mai multe tipuri de verfixuri și altele. Pentru această bogată și de conținut activitate metodică, grădinița a obținut locul I pe municipiu în întrecerea socialistă, precum și o mențiune la faza republicană a manifestării metodico-stiințifice „Creativitate și eficiență în învățământ”, la care a participat cu un film didactic și cu expoziția sa de materiale metodice și didactice.

Spațiul nu ne îngăduie să consemnăm realizările similare ale Grădiniței cu Program Prelungit patronate de Întreprinderea de Industrializare a Laptelui Slobozia, în care o directoare ca Ioana Cremenescu, educatoare ca Marcela Dima, Elena Ghiță, Niculina Ursea, Constantina Dumitrache, Elena Dumitru, depun aceleași meritorii eforturi în perfecționarea lor politică și profesională, în pregătirea copiilor pentru școală, în afirmarea acestora pe diverse podiumuri de concursuri și competiții. Chiar și o unitate mai mică, prin care am trecut — Grădinița cu Program Normal Nr. 3 (directoare: Maria Pavel, educatoare: Atena Stoicescu, Aneta Stroie), deși funcționează deocamdată la parterul unui bloc, își dezvoltă neconștient baza materială, oferind copiilor un cadru de viață plăcut, reconfortant.

★

Tinăra inspectoare cu problemele învățământului prescolar a Inspectoratului Școlar Județean Ialomița, Ileana Condrut, aparține tot primei promoții a Liceului Pedagogic din Slobozia. Cu seriozitate și competență, ne vorbește despre strădania sa de a difuza și tipări culegeri de materiale metodice utile în toate grădinițele județului, despre multiplele acțiuni în care sint antrenate, pe centre metodice, educatoarele, despre cuprinderea de 100% a prescolariilor de grupă mare în grădinițele Sloboziei, de 93% a celor de grupă mică și mijlocie, despre grija deosebită cu care s-au organizat, în acest an, manifestările sărbătorești consacrate „Zilei Copilului”.

Se apropie și ziua lor: „Ziua Învățătorului”. Viața educatoarelor Sloboziei ialomițene este strins împletită cu viața copiilor pe care îi instruiesc și îi educă. Viitorul le aparține, deopotrivă!

DOINA STERESCU-SINTIMBREANU

Performanțe timișorene

Mi s-a părut cit se poate de firesc ca, atunci cind i-am solicitat profesorului Ioan Doboșan, inspector general adjunct la Inspectoratul Școlar al Județului Timiș să-mi recomande cițiva reprezentanți ai unor colective didactice, din municipiul Timișoara, cu rezultate deosebite în muncă lor, cărora să le consacrem rindurile de față, cu prilejul festiv al apropiatei Zi a Învățătorului, să se fi gândit în primul rind la unități școlare și cadre didactice care s-au remarcat prin performanțele dobândite în acțiunile competiționale.

Dar contactul direct cu acești oameni, dialogul cu ei, ne-a dezvăluit ceva mai mult decit atât. Nu doar performanța ca atare, nu doar premiile sau mențiunile dobândite la un concurs sau altul este ceea ce îi preocupă în primul rind pe acești dascăli, ci fructificarea la maximum a capacității lor profesionale, a ca-

pacității elevilor care le-au fost incredințate pentru a-i învăța și a-i educa. Dacă, de exemplu, profesoara Maria Hărăguș, directoarea Școlii cu clasele I—X Nr. 22, amintea că la faza județeană a concursurilor pe discipline de învățământ elevii acestei școli au obținut nouă premii I, șase premii II, zece premii III și 146 de mențiuni, iar concurenții de la faza națională s-au întors acasă cu premiul II la fizică, premiul III la matematică și geografie, premiul special și mențiune la matematică, aceeași profesoară nu uita să menționeze că „avem și elevi pe care nu am reușit să-i ridicăm la nivelul de randament pe care îl dorim”. Atunci cind am solicitat-o să numească profesorii unor catedre care s-au remarcat în pregătirea elevilor, prof. Hărăguș a avut o ezitare. „Este dificil să citez doar pe unii, pentru că profesorii tuturor catedre-

lor depun eforturi deosebite în munca de pregătire a elevilor. Să-i remarcăm însă, pe cei de la catedra de matematică, pentru că fiecare dintre ei a avut elevi care i-au reprezentat la faza județeană și națională a concursurilor școlare: Ileana Băilă, Tiberiu Superceanu, Silvia Popescu, Alba Drăgănicia, Lia Pozderea și Tituș Suciuc”.

La fel de atentă în citarea numelor de colegi se dovedește și prof. Maria Ardelean, directoarea Școlii cu clasele I—VIII Nr. 24, școală care a obținut în acest an, la concursurile pe discipline de învățământ 107 premii și mențiuni, dintre care trei premii speciale și două mențiuni la etapa republicană: „am să menționez doar cițiva colegi care se disting în mod deosebit prin strădaniile și prin valoarea activității lor didactice, pe profesorii de matematică, Ioan Luican, de chimie, Nicolae Duma, de fizică, Mariana Vereș și Vichița Stoicănescu, de biologie, Virginia Gheorghe, Maria Acab și Ștefan Kovaci”.

Directoarea Școlii Nr. 26, cu clasele I—VIII, prof. Elena Danciu ne prezintă, printre rezultatele cu care se mindrește școala sa, alături de cele 87 de premii și mențiuni dobândite la concursurile mai sus amintite și cadrele didactice cu rezultate meritorii în întreaga activitate didactică, profesorii Margareta Prejbeanu, Florica Pușcas, Petronela Petrov, Eugenia Rotariu, Emilia Tirnoveanu, Dumitru Birsilă, Lavinia Rusu, Rodica Jeleleanu, Elisabeta Kiss și Rodica Oprea.

Unul dintre primele lucruri pe care a ținut să-l evidențieze prof. dr. Nicolae Negoescu, directorul Liceului de Matematică-Fizică „C. Diaconovici Loga”, a fost „Revista de matematică a elevilor din Timișoara”, revistă a cărei contribuție — alături de întreaga muncă a profesorilor de la catedra de matematică — la pregătirea viitorilor matematicieni este bine cunoscută. Probă stau și succesele de talie mondială ale elevilor timișoreni, colaboratori ai acestei reviste, care în urmă doar cu cițiva ani au fost distinși cu cele mai înalte premii la olimpiadele internaționale de matematică.

Numeroasele premii și mențiuni obținute de elevii liceului, la etapa republicană a concursului pe obiecte de învățământ, precum și cele trei premii I, două premii II și trei mențiuni dobândite la faza județeană sint, firește, motive de satisfacție pentru întregul colectiv didactic, dar, în egală măsură, satisfacțiile profesionale își au sursa în creșterea nivelului general de pregătire a elevilor. Nu înimplător este de aceea subliniat faptul că din cei 1800 de elevi care frecventează cursurile de zi, mai mult de 73 la sută au medii generale peste 7. Dintre cadrele didactice care și-au adus o contribuție deosebită la obținerea acestor rezultate sint amintiți profesorii de matematică: Dorin Craina, Constantin Fediuc, George Herbei, Stela Riviș, Ana Stoian, Ivan Viriș; de fizică: Andrei Nell și Ioan Nediu; de chimie: Maria Roșu, Ana Roza Hiltner și Dorina

Rus; de biologie: Octavian Sandu; de limba română: Pavel Petroman. Care este secretul succeselor unor astfel de profesori? La această întrebare există un răspuns general — munca asiduă, pasionată, competentă și plină de dăruire — și mai multe răspunsuri cu caracter particular. Reținem dintre acestea spre exemplificare, unul pe care ni-l dă profesorul Pavel Petroman — judicioasa armonizare a predării unui obiect, cum este limba și literatura română, cu interesele și preocupările de bază ale elevilor dintr-un liceu cu profil de matematică-fizică. De altfel, așa cum arăta profesoara Dorina Mărgineanu, directoarea Liceului de Matematică-Fizică Nr. 1, pregătirea elevilor dintr-un astfel de liceu nu are în vedere doar formarea lor în profilul respectiv, ci și o largă deschidere către întreg orizontul de cultură generală, către literatură și artă, care s-au dovedit a avea un rol deosebit în formarea viitorilor matematicieni și fizicieni, în cultivarea fanteziei și capacității lor creatoare. Iar aceste calități, elevii au început să le dovedească, încă de pe acum, în lucrările cu caracter de cercetare științifică, pe care le-au elaborat sub conducerea și în colaborare cu profesorii lor.

Liceul Industrial „Electromotor”, patronat de întreprinderea cu același nume, se mindrește, în primul rind, cu performanța de a forma muncitori calificați pentru acest colos al industriei construcțoare de mașini. Așa cum aflăm de la profesoara Iulia Milin, directoarea adjunctă a liceului, pregătirea pentru producție a elevilor se realizează printr-o strinsă și exigentă colaborare cu întreprinderea. Liceul are un plan de producție anual în valoare de 2 700 000 lei, care se realizează integral și se concretizează în producția de piese și repere necesare întreprinderii.

O caracteristică generală a școlilor și liceelor în care ne-am referit în rindurile de față constă în preocuparea pentru o cit mai bună dotare a cabinetelor, laboratoarelor și atelierelor școlare. Nu ne-a surprins deloc, de aceea, să constatăm la Liceul Industrial Nr. 10, cu profil auto, excelența dotare a sălii cu simulatoare de conducere auto, a atelierului de motoare, a cabinetului de circulație sau laboratorului de chimie pe care ni le-a prezentat prof. Sofia Măurea, directoarea liceului.

Performanțe în competiții, performanțe în pregătirea generală a elevilor prin muncă și pentru muncă, în asigurarea tuturor condițiilor pentru o cit mai bună integrare a absolvenților în activitatea social-economică — scopul final al întregului proces instructiv-educativ urmărit îndeaproape și în permanență de Inspectoratul Școlar Județean prin cabinetul de orientare școlară și profesională, de a cărui bună organizare și funcționare se preocupă prof. dr. Mihai Predescu și prof. Ladislau Tacsii.

OCTAVIAN BUZESCU

Generoasă lecție de patriotism

(Urmare din pag. 1)

torala”, dirijat de profesorul D. Săndu-lache.

În preajma zilei de naștere a Poetului, elevii, profesorii și părinții i-au cinștit memoria, participind la o micro-sesiune de comunicări privind viața și opera lui Eminescu. La loc de cinste în cadrul acestui amplu program, a stat prezentarea, în februarie a.c., de către elevii liceului, a piesei dramatice „Decabal”, în versiunea integrală a textului eminescian. Au urmat apoi, în martie a.c., recitalul liric din versurile lui Eminescu, susținut, cu sensibilitatea-i cunoscută, de actorul Ion Caramitru, precum și conferința profesorului dr. Constantin Bușe, pe tema „Eminescu și istoria”.

În aceeași suită de manifestări, se înscriu și editarea unui plic filatelic tematic, realizarea unei insigne cu chipul poetului, tipărirea portretului acestuia în tiraj mare (circa 22 000 de exemplare), pentru bibliotecile personale ale cititorilor, cabinetele de literatură și sălile de clasă (lucrare realizată de graficianul Vasile Pănescu).

Deosebit de bogatul program al acțiunilor închinete Centenarului Eminescu va include, în cursul acestei luni, o excursie documentară la Ipoțești, precum și structurarea tematică a celui de al doilea număr al „Revistei noastre”

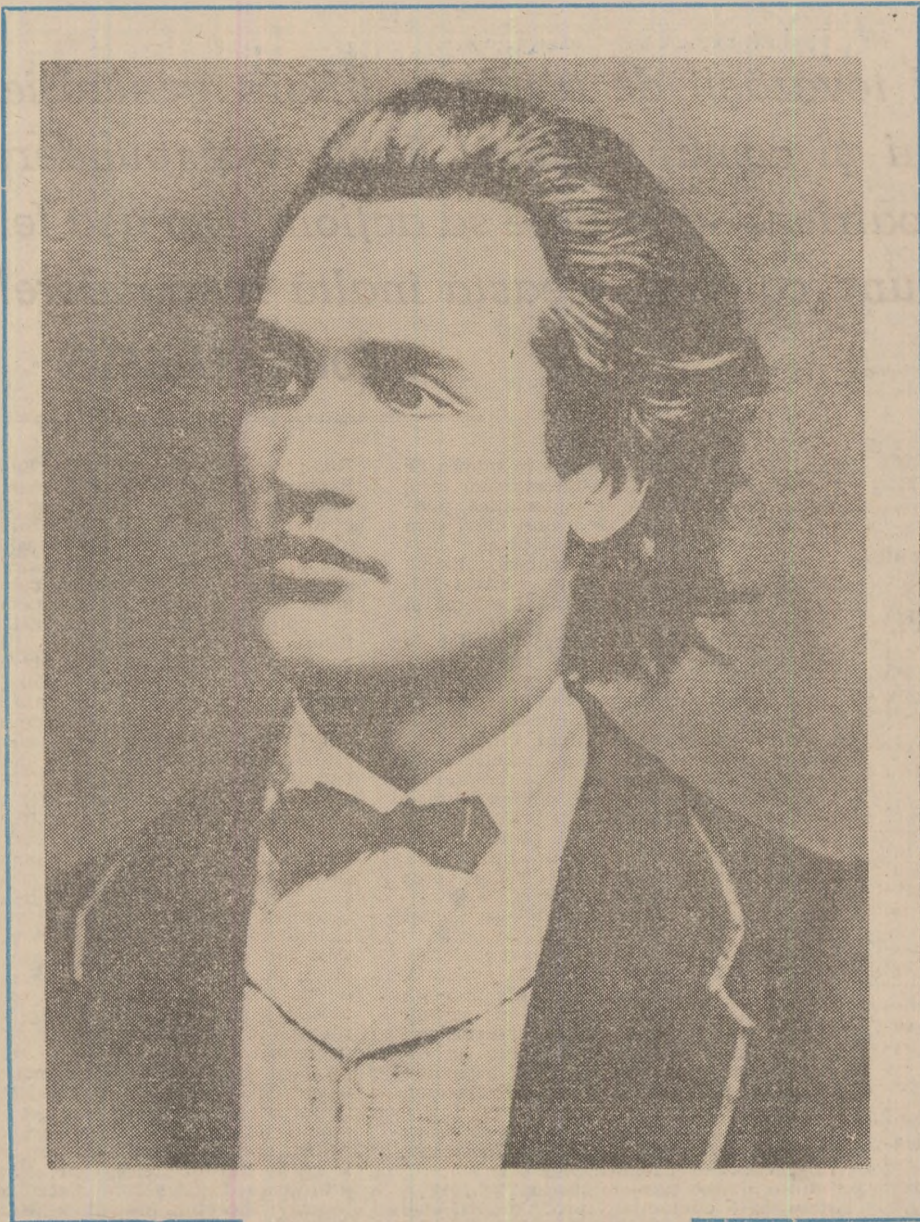
pe anul 1989, dedicat integral geniului tutelar al culturii românești.

În sfirșit, va urma, tot în cursul acestei luni, așa cum aminteam, amplasarea, în fața clădirii Teatrului din Focșani, a statuii poetului, bust realizat de arhitectul Marcel Guguianu, acțiune ce va fi precedată de o nouă sesiune de comunicări.

Iată, așadar, un ciclu de activități ce se constituie în tot atitea momente ale unei generoase lecții de patriotism. Căci ce altceva poate fi, pentru tinerii aflați la virsta maximei disponibilități, cunoașterea exemplarelor vieți și a genialei opere a lui Mihai Eminescu.

Cei ce au realizat-o au pus în această autentică lecție întreaga lor dragoste pentru pământul românesc, pentru oamnenii lui, munca neobosită, dăruirea și devotamentul, însemne fundamentale ale profesiei de educator.

Acum, în preajma Zilei pe care ne-am obișnuit s-o denumim, simbolic, a Învățătorului, să aducem omagiul nostru celor ce-l învață pe copii să citească taina nemuritoare a cuvintului Eminescu, celor ce, împreună cu fiecare generație de elevi, deschid cu fior Cartea Poetului, pentru ca aceștia să se simtă vesnic fascinați de chemarea spre adâncurile simțirii și ale creației marelui geniu al poporului nostru.



*Pășii încet cu grijă tăcută, feții mei.
Să nu-i călcați nici umbra, nici florile de tei.
Cel mai chemat s-aline, din toți, și cel mai teafăr
Și-a înmuat condeii de-a dreptul în luceafăr.*

(TUDOR ARGHEZI)

Carte de poezie și de limbă românească

De mai bine de un secol, domnind peste poezie și peste limba română, voievodul Eminescu Mihai trăiește în sufletele noastre, inseninându-ne simțirea și înțelegerea.

Ce ar fi prima carte de citire fără o știință din scripărea geniului său?! Întrebarea nu-și mai așteaptă răspunsul, căci dăruirea Luceafărului învăluie cartea de început, vrăjind-o cu puterea neasemurii sale.

Citind sau recitind curgătorul vers din „Somnoroase pășărele”, școlarul mic învață, odată cu alfabetul limbii noastre, și pe acela al frumuseții ei. Și nu e poezie care să se învețe cu mai multă dragoste, care să sune mai dulce în ureche și să placă mai mult inimii decât poezia marelui poet. Dulcea muzică a versului eminescian, inconfundabila lui sonoritate fac memorarea mai plăcută și mai ușoară, iar uitarea mai neputincioasă, căci odată întipărit în mintea și în inima copilului, versul rămâne acolo să dea căldură și bucurie. Și tot de acolo își iau ușorul zbor întrebările: „Ce te legeni?...” sau „Codrule, codrule, ce mai faci, draguțule?”, sau „Unde ești, copilărie, cu pădurea ta cu tot?” care au frământat gândurile poetului și din care s-au născut poeziile „Revedere”, „Freamăt de codru”, „Ce te legeni?”, „La mijloc de codru...”, poezii cuprinse în programa școlară a claselor I-IV, ca adevărate modele literare pentru formarea elevilor în spiritul dragostei de frumos, al iubirii de neam și de limbă, al respectului pentru valorile creației noastre literare și al dorinței de cunoaștere și iubire de țară. Marea putere educativă a poeziilor amintite ne ușurează nouă, învățătorilor, calea de a ajunge mai ușor și mai bine către simțirea copiilor, făcând-o fertilă în tot ce are ea mai pur.

Versurile Poetului: „Povești și doine, ghicitori, eresuri / Ce fruntea-mi de copil o-nseminară” sau „Fiind băiet păduri cutreieram” sint tot atâtea îndemnuri de a citi, de a asculta și de a vedea cu luare aminte, de a prețui creația populară, neasemuita frumusețe a naturii patriei, cu codrii de aramă ușor troienindu-și frunza și pădurea de argint, și lacul și singuraticile izvoare, și blinda batera de vânt, și teiul scuturându-și creanga..., tot ceea ce compune inegalabilul cadru eminescian.

„Poetul nepereche” își are locul de frunte în programele și manualele claselor I-IV, în culegerile de texte literare pentru aceste clase.

Am asistat recent la o foarte izbită oră de compunere, a cărei valoare a fost sporită, înainte de toate, de un scurt moment de poezie eminesciană, care s-a răsfrânt în chipul cel mai favorabil asupra calității și ținutei întregii lecții. Elevii recitau simțind și înțelegând poezia. I-am ascultat cu emoție în dialogul poetului cu codrul și izvoarele, am ascultat tulburătoarea voce a Ceahlăului prozei românești, rostind cuvintele aceluși cîntec sfînt care este „Sara pe deal” și am trăit mindria că Eminescu este al nostru și că el trăiește prin generațiile care, cunoscându-i și iubindu-i poezia, fac dovada celui mai curat sentiment de iubire de țară, de prețuire a marelui său Poet.

De aceea, se cuvine ca, în acest an omagial, să reinvățăm cu recunoștință poezia eminesciană și, vrăjiți de prospețimea și frumusețea ei neasemuită, să simțim tot mai fierbinte dorul de Eminescu.

Inv. MARCELA PENES
Școala nr. 190 din București

Valoarea educativă a operei

„Fiecare om este o întrebare pusă din nou Universului”, a spus Poetul și, așa cum comenta un autor contemporan (Cezar Baltag), „noi simțim că prin el întrebarea ne-a legitimat cu un răspuns”. Începînd cu viața „poetului nepereche”, impresionantă prin ea însăși, prin ritmul precipitat în care

s-a consumat, prin gravitatea și înălțimea spirituală și morală în care a fost trăită, dar impresionantă cu deosebire prin creația pe care a lăsat-o în urma ei. Alături de operă, biografia lui, intrată în legendă, atînsă de aripa mitului, reprezintă un îndreptar de educație morală românească. De fapt, Eminescu îi

învață pe tineri — și nu numai pe ei! — un anume fel de a fi exigenți, doritori, lucizi, sinceri, plini de pasiune. El este o invitație la meditație asupra misiunii creatoare a omului. Din acest unghi de vedere, formativ, asigurăm receptarea operei eminesciene. Pentru că elevii ne apreciază — să fim incredințați de asta — după felul în care-l „predăm” pe omul deplin al culturii românești. Testul Eminescu funcționează, aproape infailibil, în toate împrejurările vieții noastre intelectuale. A ști să vorbești la clasă (în afara clasei) despre Eminescu echivalează cu un certificat de inteligență și sensibilitate, cu un act de maturitate profesională. A-l înțelege exact pe Eminescu este, pentru elevi, un semn de calitate, înainte de toate, morală. Un tânăr care n-ar ști nici măcar câteva versuri eminesciene ni s-ar părea un „neșcolit”. Căci sistemul eminescian marchează, cu semnul infinitului, toate traiectoriile spiritului național care accede la universalitate.

Prin mijlocirea noastră — mai concret prin atitudinea înalt responsabilă cu care concepem, proiectăm, desfășurăm și evaluăm activitățile de limbă și literatură română consacrate autorului „Luceafărului” — Eminescu le este elevilor un model și o călăuză. Avem toate motivele să credem că drumul spre cultură al tinerilor acestui sfîrșit de mileniu — ca și al generațiilor anterioare și al celor viitoare — trece (prin implicarea noastră activă) prin opera lui Eminescu. Chiar dacă, în ultima sută de ani (ca și în perspectivă) gustul literar s-a schimbat, universul poeziei s-a lărgit și s-a diversificat, lirica eminesciană rămîne steaua polară a lumii de valori poetice. Iar adolescența fiecărei generații trăiește, mereu și mereu, revelația poeziei lui Eminescu.

În felul în care predăm opera lui Eminescu, îi determinăm pe elevi să observe mai bine că ea încorporează mult din limba, literatura, cultura română de pînă atunci, că reflectă estetic istoria și mediul nostru ambiant. Și ci trebuie să se recunoască, în această imagine artistică, complet și mai clar decît în oricare altă. Mai mult: în perspectiva educației permanente, Eminescu rămîne și marea temă a cititorului avizat de literatură.

Etalonul de aur al poeziei românești evocă lumii, «în grandioase poeme cosmogonice — cum notează într-un loc I. D. Bălan — „mitul propriei nașteri și deveniri” („Scrisoarea I”), pînă la civilizațiile succesive pe care geniul uman le-a creat de-a lungul vremii („Memento mori”); pentru a-i vorbi, apoi, de demnitățile naționale și înțelepciunea politică a lui Mircea și de eroismul luptătorilor de la Rovine („Scrisoarea III”); de măreția simbolică a lui Ștefan cel Mare, adormit la Putna, de Horea, Mureșanu și de Avram Iancu („Geniu pustiu”); de tulburarea apelor noastre sufletești în fața curgerii ireversibile a timpului; de iubirea care arde și îndurează coardele pieptului; despre nostalgia pe care o poartă rîndunelele „cînd se duc”; despre noi și despre El...».

Este foarte adevărat că despre Luceafărul poeziei românești vorbim mai cu seamă la lecțiile și activitățile care îi sint dedicate. În restul timpului, Eminescu este acela care vorbește despre noi. Ceea ce a spus Eminescu despre noi rămîne turnat în bronzul eternității. Eminescu evadează din formulele în care încercăm a-l prinde; pe cînd noi, noi nu izbutim a evada din formula în care ne-a prins el. De ce? Ne demonstrează Constantin Noica, căutînd să răspundă la întrebarea asupra darului ce ni s-a făcut prin Eminescu: „A apărut în lumea noastră un om care-a înțeles să fie om deplin. Cineva care n-a voit să fie al doilea”.

Oricum, sentimentele noastre, gîndurile noastre, munca noastră, graiul nostru fac parte din universul spiritual eminescian: dialogul neîntrerupt cu folclorul („Codrule cu riuri line, / Vreme trece, vreme vine”); o profundă și largă cultură („...nu există nici libertate, nici cultură fără muncă. Cine crede că prin profesarea unei serii de fraze a înlocuit munca,

deci libertatea și cultura, acela se prenumără, fără s-o știe, între paraziții societății omenești”); sentimental civic și patriotic, firesc, adînc („Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, adevărat imn al tuturor versurilor despre iubirea de țară) etc.

Pe cit de anevoie este de a evidenția elevilor, în termeni teoretici, contribuția eminesciană la formarea în literatură noastră a unei conștiințe poetice moderne, pe atît de necesară este explicarea lirismului său — cu ajutorul unor texte ale poetului culese de elevii înșiși din lecturi individuale — drept o depășire a romantismului de direcție personală și confesivă, prin acea voință de obiectivare a eului care triumfă în „Glossă” sau în „Luceafărul”. Poezia lui Eminescu cuvine-se a fi receptată ca o deschidere spre o zăre clasică. Acest clasicism de o tulburătoare originalitate capătă o semnificație clară, izvorită dintr-o veghe

Poet al poporului și al
posterității imaginea
suflet de pămîntul țării
mai bine ale maselor
problemele majore ale
luptei pentru apărarea
naționale — care au constituit
veșnic viu al minunate

pură, în care se realizează o miracolă — să circularitate între sunet și sens. De aici un alt orizont, cu largi și proaspete disponibilități formative, devine accesibil adolescenților și se cade a fi valorificat la lecții: influența operei și gîndirii eminesciene asupra dezvoltării literaturii române din ultimul veac. Lucian Blaga, în numele tuturor poezilor posteminesciene reprezentative, amintea că Eminescu este „marele copac din care toți ne tragem”; pentru că spiritul poeziei eminesciene, condiția ei de expresie a celor mai înalte valori ale sufletului nostru constituie fundalul pe care se ridică operele acestora. Nu este vorba, deci, doar de preluarea unor teme, motive, elemente de limbaj artistic, ci de reacțiile provocate, de obligația impusă scriitorilor de a căuta formule literare noi, de a se descoperi pe ei înșiși, prin aspirația la desăvîrșire și prin atingerea ei.

Într-un veșnicia timpului și a naturii, poet al tradiției și al modernității, Eminescu va fi de-apururi „troienit” nu numai de florile teului sfînt de deasupra-i, „ce-or să cadă rînduri, rînduri...”, dar și de „aducerile-aminte” ale generațiilor ce-și adapă sufletul la izvoarele nu apă vie ale poeziei lui nemuritoare. De la El învață elevii — sub îndrumarea noastră, — să-și iubească fierbinte țara. Învață să îndrăgească poezia. Învață să înobileze iubirea. Învață să-și trăiască sentimentele într-un fel mai grav și mai adînc. Învață să descopere frumusețea și armonia naturii inconjurătoare. Învață... dar cite nu pot ei învăța din nepieritoare lecție de viață și muncă a creației eminesciene...

Prof. VALERIU C. NEȘTIAN
Liceul Agroindustrial din Iași

Receptarea poeziei de către elevii din gimnaziu

La mormintul adumbrat de teiul cel sfînt, tineri și vîrstnici aduc — anul acesta în mod special — un pios omagiu veneratului poet „nepereche” al neamului nostru, unul din marii romantici europeni, sărbătorit de UNESCO la nivel mondial — nouă și incontestabilă dovadă a universalității creației sale.

Elevii noștri sint chemați să pătrundă, ca-ntr-un adevărat rit inițiativ, în opera sa de excepție, descoperindu-i cu incitare, prin intermediul stilului profund original, multiplele semnificații.

În gimnaziu, la clasa a V-a, programa prevede poezia „Fiind băiet păduri cutreieram”, ce ilustrează un aspect al tematicii predilecte a poetului: prezentarea naturii și nostalgia după edenica epocă a copilăriei; versurile sint receptate cu plăcere și interes de elevii care încep să decodeze înțelesurile. Profesorul îi va determina să opereze cu noțiunile de teorie literară recent însușite (epitetul, personificarea, versificația), să anticipeze altele și să se familiarizeze cu imaginile auditive, vizuale, cinetice, olfactive. Copiii pot inventaria de pe acum elementele specifice universului poetic emines-

cian: pădurea, izvorul, luna etc., și să-și vers ce se va întregi pe măsura studierii altor poezii, pot observa importanța ritmului iambic, mai lent, specific evocării, ilustrînd sentimente de tristețe, melancolie, dor; a măsurii lungi, adecvate acestui tip de conținut. Elementele de vocabular: „băiet”, „am mas” sugerează atmosfera specifică plaiurilor moldovene într-un timp reinviat de forța amintirii.

La clasa a VI-a, este ilustrat un aspect al tematicii istorice și de critică socială prin fragmentul din „Scrisoarea III”, veritabilă lecție de patriotism, accesibilă nivelului elevilor prin punerea în antiteză a celor două personaje în conflict: Baiazid — tipul cotropitorului conștient de forța sa numerică superioară, dur, arrogant și Mircea — tipul voievodului cu dragoste de neam și țară, fără veleități de expansiune, fără accese de trufie, dar demn și cu dorința neclintită și manifestă de a lupta pentru libertate, convins că va învinge într-o luptă în care dreptatea este de partea sa, exponent al poporului pe care-l conduce cu vitejie în luptă. Versurile memorabile ale dialogu-

lui dintre cei doi oponenți sint semnificative și se rețin ușor de către elevii sensibilizați de o asemenea pledoarie și a-valanșă de sentimente înălțătoare.

Programa pentru clasa a VII-a aduce în atenție ultimul fragment din poemul „Călin” (file din poveste) de inspirație populară, ce ilustrează unul din miturile fundamentale ale poporului nostru, mitul erotic. Elevul, posedind acum aproape toate cunoștințele de teorie literară necesare pentru o analiză de finețe pe text, găsește — cu satisfacția unui descoperitor de comori — o imensă și variată paletă stilistică, de natură să suscite profunde meditații și emoții artistice: metafore, personificări, epitețe, comparații, enumerații, diminutive, imagini vizuale, auditive, olfactive, motrice, îmbinarea meșteșugită a descrierii cu elemente de narațiune și de vorbire directă.

**Mihai Eminescu a lăsat
un artist legat trup și
suflet de aspirațiile spre
cunoaștere, receptiv la
emoțiile în care a trăit, ale
nașterii și afirmarea ființei naționale
în permanență izvorul
creației.**

NICOLAE CEAUȘESCU

Străduindu-i să sesizeze momentul zilei și anotimpul în care se petrece acțiunea, elevii vor conchide că acestea relevă un alt aspect al originalității poemului; deși este seară (luna se află pe cer), culorile se disting ca ziua; apare și soarele alături de astrul nopții, în calitate de „nun mare”; deși miresei „ii foșnea uscat pe frunze poala lung-a albei rochii”, e vară („a popoarelor de muște sărbători murmuitoare”); un șir întreg de imagini se cumulează deci la elementele inițiale „codrii de aramă...”, „pădurea de argint” și la alaiul personajelor folclorice (Pepelea, zmeii), contribuind la crearea atmosferei de basm ce amintește de originea poemului.

Elevii pot aprecia, de asemenea, prezentarea nuanțată și plină de gingășie a preafrumoasei fete de crai, tip ideal de frumusețe și feminitate; succintul por-

țret, cu nota de umor, al craiului, acum, „cu barba pieptănată” și pot sesiza nota de săgăznicie adusă de cortegiul de nunță al gizeilor, prezentat cu dinamism, ironie binevoitoare și duioșie. Sub îndrumarea profesorului, vor observa paralelismele între cele două nunți și o nuntă tipică țărănească, pornind de la personajele cu rol bine determinat în cadrul unei asemenea ceremonii — nunii, preotul, lăutarul, vorniceii, socrul: continuând cu obiceiuri specifice legate de desfășurarea acesteia — darul făcut miresei („cercei... de aur”); enumerând instrumentele populare — cobza care „ține hangul”, vioarele, ori detalii legate de ospățul hometric, dar la scară miniaturală (plăcinte, colaci) —; fiecare amănunt având rostul său bine determinat în ansamblul poeziei.

Fără îndoială că fragmentele din „Scrisoarea III” și „Călin” nu vor putea fi interpretate în afara contextului operei din care fac parte, desprinzându-se din această integrare semnificațiile și valorile specifice.

În sfârșit, la clasa a VIII-a, elegia „Mai am un singur dor” se înscrie în linia filosofiei mioritice, a meditației asupra vieții și morții, văzute ca reînnoire în natură, prezentându-l pe Eminescu cel dezamăgit, izolat în lumea lui, dornic de liniștea din urmă în universul său natural, veșnic insetat de imensitatea mării și a cerului, cadrul pe care poetul îl face unic, alăturând pentru decorul final toate elementele ce constituie însăși ființa lui de nevindecabil visător. La acest nivel gimnazial se poate vorbi despre sentimentul cosmic, al nemărginirii, dar și despre cel al morții, prezentate metaforic și eufemistic prin vocabulele „pat” și „somm”; tânărul poate înțelege din versurile de o tristete calmă, irecuperabila singurătate a geniului în mijlocul semenilor săi, atât de firesc exprimată cu elemente de limbaj popular: „Și nime-n urma mea / Nu-mi plingă la creștet”. Poezia, de o mare simplitate, cu imagini artistice condensate în „cuvântul ce exprimă adevărul”, de o aleasă sublimare a folclorului ce-și vădește influența în măsura scurtă, în lexic, în formele morfologice și fonetice populare, reușește să transmită tot fiorul liric al unei doine; desigur, însă, mai mult decât atât. Conștient de valoarea sa fără egal, poetul aruncă un val de seninătate peste inevitabilitatea sfârșitului, cu trimiteri la generațiile nenăscute încă: „M-or troieni cu drag / Aduceri-aminte”.

Manualele și programa de studiu a literaturii române pentru ciclul gimnazial cuprind astfel, pentru diferitele niveluri de vîrstă, poezii, ilustrând toate temele mari ale creației eminesciene. Sarcina profesorului este ca, pornind de la emoția firească, stîrnită de contactul direct cu opera poetului, să-ncerce motivarea estetică și să ușureze receptarea de către elevi a gamei diverse a valențelor semnificative ale acesteia, familiarizându-i cu înțelegerea mării creații a „Luceafărului” literaturii românești.

Prof. MIHAELA AMARIEI
Școala Nr. 59 din București

Anii de formație ai poetului

Eminescu este privit, adesea, în privința pregătirii intelectuale, prin prisma situațiilor școlare din copilărie. Poetul promitea să fie la această vîrstă un elev strălucit. Se înscrie direct în clasa a treia la National Hauptschule din Cernăuți și termină aici cursul primar cu rezultate remarcabile la învățătură. Trezind la Ober Gymnasium, tot din Cernăuți, se remarcă la învățătură în prima clasă, dar o repetă pe cea următoare, ca să părăsească băncile școlii. De aici înainte memorialistica este, în absența documentelor, în largul său și mai multe orașe își dispută privilegiul prezenței sale în urbe. Poetul este evocat cînd la Blaj, cînd la Beiuș, cînd la Sibiu, în tentative eșuate de a-și continua studiile liceale. Asupra lor avem doar două informații documentare, fără să putem vedea și documentele respective. Eminescu declară la Universitatea din Viena că face liceul la o școală particulară din București, ca la Universitatea din Berlin să se înscrie cu un atestat de absolvire de la Liceul din Botoșani. Actele la care se referă cele două universități nu s-au găsit pînă acum. Contemporanii îl atacă pentru puțină pregătire școlară din copilărie și adolescență. Eminescu răspunde într-un articol, *Pro domo*, publicat în „Timpul” în 25 decembrie 1878, mărturisind ironic că „în copilărie a legat cităva vreme cartea la gard” și apoi și-a făcut „mendrele printre actori”. Ține însă să precizeze că toate acestea nu spuneau nimic rău „nici în privirea caracterului, nici în privirea inteligenței”. Lucian Blaga aprecia că geniul nu putea să încapă în băncile școlii și găsește alte căi pentru pregătirea sa intelectuală.

Cînd se limitează pregătirea școlară a lui Eminescu la cele citeva clase, despre care știm că le-a frecventat, se ignorează, cu bună știință, faptul că poetul audiază la Universitățile din Viena și Berlin șapte semestre, cursuri de filosofie, drept, istorie, economie politică, fizică, medicină. Profesorii săi la Viena sint Robert Zimmermann, filosofie și estetică, Lorenz Jacob von Stein, filosofia dreptului, economie politică, administrație, finanțe, Rudolf von Ihering, drept roman, Heinrich Siegel, istoria dreptului

german, Karl Ludwig Ritter von Arndts, drept roman, Adolfo Mussafia, filologie romanică; la Berlin, Eugen Dühring, filosofie, economie politică, Eduard Zeller, istoria filosofiei, Hermann Bonitz, filozofia antică, Karl Richard Lepsius, egiptologie, Johann Gustav Droysen, istorie modernă. Eminescu audiază la Viena și cursurile lui Ernst Brücke, de fiziologie și anatomie microscopică, Joseph Hyrtl, de anatomie descriptivă și topografică. Asistă la consultații și participă la disecții. La Berlin audiază cursurile lui Hermann-Ludwig-Ferdinand von Helmholtz, de fizică, Emil Du Bois-Reymond, de fiziologie. Să amintim și faptul că la Viena asistă la experiențele de fizică ale lui Nicolae Teclu de la Academia Comercială.

Profesorii însirați mai sus sint autori de tratate fundamentale și citiva dintre ei creatori de școală în disciplinele respective. Eminescu este singurul intelectual român din secolul trecut, care are privilegiul să audieze, concomitent, cursurile lui Rudolf Ihering, Eduard Zeller, Eugen Dühring, Karl Richard Lepsius, Hermann-Ludwig-Ferdinand von Helmholtz, cei mai mari specialiști ai vremii în drept roman, filosofie, economie politică, egiptologie, fizică; cursurile lui Joseph Hyrtl și Ernst Brücke, mari specialiști în medicină și practicieni cu faimă europeană.

Manuscrisele eminesciene — cuprind sute de pagini cu note luate la cursurile profesorilor săi de la Viena și Berlin, precum și conpecte de lectură și transcrieri din publicațiile germane, ale unor texte fundamentale din cele mai variate domenii ale vieții culturale și științifice.

Există o tendință de minimalizare a pregătirii școlare a lui Eminescu, pentru motive asupra cărora nu este locul să insistăm aici. Pregătirea sa școlară nu poate fi însă redusă la cele citeva clase primare și gimnaziale, ci ea cuprinde, ca parte integrantă și studiile universitare. G. Călinescu avea dreptate să susțină că Eminescu este cel mai cult poet din literatura română.

D. VATAMANIUC

Interpretări eminesciene: Luceafărul

În forma în care apare Luceafărul, prin aprilie 1883, în *Almanahul Societății „România jună”*, la Viena, segmentul în care Demiurgul i se adresează Luceafărului, refuzându-i căderea în condiția de ființă pieritoare, are 11 strofe. Dar același segment, publicat la sfîrșitul aceluiași an în prima ediție a poeziilor lui Eminescu, apărută sub îngrijirea lui Titu Maiorescu, are numai șapte strofe. Pentru că versiunea cu 11 strofe are girul poetului, care a încredințat-o astfel *Almanahului*, în timp ce cea din ediția Maiorescu nu are în sprijinul ei nici o dovadă documentară, s-a susținut că scurtarea este un act arbitrar al marelui critic. Cum nu toată lumea a acceptat acest punct de vedere, tradiția editorială s-a împărțit în două tabere, unii editori reproducînd versiunea *Almanahului*, alții pe cea din ediția Maiorescu. O încercare de a o valida pe aceasta din urmă poate fi citită în „Viața Românească”, nr. 12/1987, p. 17—24 și nr. 1/1988, p. 58—64. Aici vom formula esențialul acelei amănunțite demonstrații.

1. Maiorescu, în ciuda practicării unor mici intervenții în textul eminescian, nu ar fi procedat niciodată la o atît de gravă amputare: întreaga lui comportare stă măturie, cum se poate dovedi cu fapte. Mai mult, poetul era în viață, urma să revină la activitatea lui normală, Maiorescu ar fi avut a da seamă unui om foarte scrupulos cu opera lui și extrem de susceptibil. Iar Maiorescu a dat toate semnele că este de acord cu versiunea din *Almanah*, cum rezultă și din faptul important, că pe aceasta a încredințat-o, în ianuarie 1883, spre a fi tradusă în germană, Mitei Kremnitz.

EMINESCU, LUCEAFĂRUL (variantă parțială)

- Hyperton, ce din genuni
Răsați c-o-ntrăeagă lume,
Nu cere semne și minuni
Care n-au chip și nume.*
- De-ai cere universul tot
L-aș da cu tot ce-ai cere,
Dar ești puterea mea, nu pot
Să neg acea putere.*
- Cum s-ar putea să fii zidit
Din lacrimi și din vină
Fiind din veci nerăsărit,
Lumină din lumină.*
- Tu vrei un om să te socoți,
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți
S-ar naște iarăși oameni.*
- Ei numai doar durează-n vînt
Deșerte idealuri,
Cînd valuri află un mormint
Răsar în urmă valuri.*
- Ei doar au stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc
Și nu cunoaștem moarte.*
- Ei își atîrnă micul eu
De-a vieții lor durere,
Se țin cu mii păreri de rău
De visul care piere.*
- Noi n-avem pierderi și folos
Și nu cunoaștem goluri,
Căci stoluri care merg în jos
Se-ntorc la anul stoluri.*
- Părinte pe veci a răsări
Din urmă moartea-i paște,
Căci toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.*
- Eu îi imprăștii și-i adun,
Le măsur vieți cu luna,
De nasc și mor în sfîntul Un
În care toate-s una.*
- Tot ce a fost, tot ce va fi
De-apururi față este,
Iar basmul trist al stingerii
Părere-i și poveste.*
- Și-n orice clipă te întreci
Unde e soare, lună:
E-n orice clipă-n deosebi
Și-n toate împreună.*
- Din sinul vecinicului ierl
Trăiește azi ce moare,
Un soare de s-ar stînge-n cer
S-aprînde iarăși soare.*
- Căci soarele din vîrf de lunci
Apune-n unda spumii,
Dar el răsare tot atunci
În altă parte-a lumii.*
- Dacă țărîa s-ar negri
De vijelii rebele
Și dacă stelele-ar pieri
S-ar naște iarăși stele.*
- Să cază lumile-n genuni
Ca frunze seci pe vînturi,
Pămînturi piară-n strîciuni
S-ar naște iar pămînturi.*
- Și timp și spațiu de-ar pieri
În văi de întuneric
Ele din nou ar răsări
Ca să se-nvîrtă sferic.*
- Iar tu Hyperion rîmîl,
Oriunde ai apune,
Din chiar puterea mea dintii
Sorbînd înțelepciune.*
- Și dacă vrei să fii un sfînt
Să știi ce-i chinul, truda,
Îți dau un petec de pămînt,
Ca să te cheme Buddha.*
- De vrei în număr să mă chemi
În lumea ce-am creat-o
Îți dau o fișie de vremi,
Să te numească Plato.*
- Vrei să dau glas acelei guri
Ca după-a ei cîntare
Să se ia munții cu păduri
Și insulele-n mare?*
- Vrei poate-n fapt să arăți
Dreptate și țărîe?
Ți-aș da pămîntul în bucăți
Să-l faci împărăție.*
- Îți dau catarg lingă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pămîntu-n lung și marea-n larg,
Dar moartea nu se poate.*
- Și pentru cine vrei să mori?
Întoarce-te, te-nđreaptă
Spre-acel pămînt rătăcitor
Și vezi ce te așteaptă.*

în cursiv. Numerotarea strofelor este a noastră.

PETRU CREȚIA



Sistematizarea și aprofundarea cunoștințelor elevilor la citire

După cum se știe, trimestrul al III-lea reprezintă o etapă deosebit de importantă pentru anul școlar, una din sarcinile de bază ale acesteia fiind și desfășurarea în condiții optime a recapitulării finale. Având în vedere că volumul cunoștințelor pe care le acumulează elevii crește de la o lecție la alta, de la un trimestru la altul, de la o clasă la alta, — cum este și firesc — repetarea consecventă a materiei este „o lege” a învățării, mai ales în ciclul primar; reactualizarea cunoștințelor însușite, îndeosebi a celor de bază, constituie, pe lângă un necesar exercițiu de dezvoltare a memoriei, și o condiție obligatorie pentru înțelegerea celor noi. Dar recapitularea materiei la sfârșitul unui capitol, al unui trimestru sau al anului școlar nu trebuie înțeleasă ca o simplă repetare, trecere în revistă, a celor învățate. Lecțiile de recapitulare — mai cu seamă cele din etapa finală a anului școlar — trebuie să urmărească esențializarea, sistematizarea și aprofundarea cunoștințelor dobândite, valorificarea acestora la un nivel superior, conducând, astfel la dezvoltarea capacității elevilor de analiză și sinteză, de generalizare și abstractizare, a gândirii lor creatoare.

Pentru a atinge acest scop, lecțiile de recapitulare trebuie atent și minuțios pregătite. Lăsate pe seama improvizăției de moment, ele riscă să se transforme în dezordonate inventarii și reproduceri de noțiuni și definiții, sau să se limiteze doar la unele din cunoștințele învățate. Cred că nu asigură îndeplinirea scopului urmărit nici desfășurarea acestor lecții după un anume șablon, indiferent de obiectul de învățămînt ori tema la care se referă, și nici recapitularea cunoștințelor în ordinea în care au fost predate de-a lungul anului școlar. De exemplu, la citire, la clasa a IV-a, pornind de la conținutul manualului, pentru perioada finală a anului școlar am planificat patru lecții de recapitulare (sinteze), care permit gruparea textelor după conținutul lor tematic. Cele patru teme sînt: „Lupta poporului nostru pentru independență națională și dreptate socială”; „Patria și partidul”; „Munca, izvor de bunăstare și datorie de onoare”; „Frumusețile și bogățiile patriei noastre”.

Deoarece recapitularea finală este și un prilej de verificare a cunoștințelor dobândite, indicîndu-ne în ce măsură au fost realizate obiectivele procesului de predare-învățare, cele specifice unei clase sau discipline de învățămînt, pregătirea corespunzătoare a acestor lecții presupune și formularea corectă, precisă, a obiectivelor operaționale. Exemplific cu aceeași disciplină de învățămînt, la aceeași clasă. Avînd în vedere faptul că, indiferent de tema abordată, elevii trebuie să facă dovada că și-au însușit citirea conștientă și, într-o măsură, citirea critică, în cadrul lecției de recapitulare finală cu subiectul „Lupta poporului nostru pentru independență națională și dreptate socială”, ei vor demonstra că știu: să desprindă ideile principale din fiecare text (mesajul textului) și să le ordoneze după anumite criterii (cronologic, tematic etc.); să selecteze fragmente sau scurte citate reprezentative pentru fiecare idee; să povestească, integral sau parțial, conținutul acestor texte, folosînd în contexte noi, proprii, cuvinte, noțiuni, expresii frumoase (figuri

de stil), din cadrul lor; să formuleze ideile esențiale, comune tuturor acestor texte, care sintetizează trăsături caracteristice ale istoriei noastre naționale, ale poporului român; să-și exprime, în cuvinte adecvate, sentimentele de admirație și mîndrie patriotică față de glorioșul trecut istoric al neamului nostru, față de mărețele realizări ale socialismului, față de patrie, partid și popor.

Din punct de vedere metodic, o astfel de lecție se poate desfășura în diferite modalități. De pildă, pe baza dialogului dirijat, formulăm cu elevii planul de idei (scris pe tablă și în caietele lor), subliniind aceste idei principale prin citate selecționate din textele existente în manual, din lucrări literare sau istorice indicate anterior pentru lectură („Legende istorice” de D. Bolintineanu, „Legende istorice”, de E. Camilar, „Lupeni 1929” de Al. Andrițoiu etc.) și, bineînțeles, din documentele de partid și de stat. Asemenea citate ilustrative pot fi — și consider că este bine să fie — utilizate și pentru introducerea unor noțiuni și concepte noi care, explicate și comentate, întregesc sau adăugesc semnificația celor asimilate pînă acum, facilitează realizarea de corelații cu cunoștințele însușite la celelalte discipline de învățămînt (în cazul lecției amintite, cu cele de istorie și geografie a patriei), sau cu privire la viața socială și politică a statului nostru socialist. Astfel, referindu-ne la magistrala cuvîntare a secretarului general al partidului nostru rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 12—14 aprilie a.c., vom aprofunda ideea centrală a lecției, accentuînd că — așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — „prin lichidarea datoriei externe, România este cu adevărat independentă — și economic și politic”. În același context, avem prilejul să insistăm asupra importanței evenimentelor ale anului — împlinirea a 45 de ani de la Revoluția de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antimperialistă și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, caracterizat de secretarul general al partidului drept „congresul victoriei socialiste, al independenței depline, economice și politice, a României”.

Elementele de nouate pot consta și în procedeele sau mijloacele de învățămînt folosite pentru a stimula interesul elevilor, participarea lor activă, pentru a determina instalarea unei atmosfere emoționale. De pildă, putem „sonoriza” imagini redată cu ajutorul diapozitivelor, prin lectura expresivă, nuanțată a unor fragmente din opere de referință ale marilor noștri scriitori, realizată de către învățător, de către unii elevi talentați (eventual din clasele mai mari) sau, prin intermediul discurilor și al benzii de magnetofon, în interpretarea unor cunoscuți actori.

Acordînd atenția cuvenită organizării și desfășurării lecțiilor de recapitulare finală, mai ales în clasele care incheie un ciclu de învățămînt, cum este clasa a IV-a, acestea vor contribui la fixarea, sistematizarea, esențializarea și aprofundarea cunoștințelor elevilor — premise necesare integrării lor cu succes în clasa următoare.

Inv. COSTACHE ADOCHIEI
Școala Nr. 2 din comuna Dobrovăț,
judetul Iași

Compunerea — modalitate de recapitulare a cunoștințelor

Compunerea, ca activitate școlară în cadrul lecțiilor de limbă și literatura română din ciclul primar, poate constitui și o utilă modalitate de recapitulare a cunoștințelor în etapa finală a anului școlar, mai ales la clasele a III-a și a IV-a. Cred că pentru unele lecții de recapitulare finală la citire sînt indicate îndeosebi compunerile-sinteză, cu temă dată, alcătuite pe baza unui plan de idei, acestea contribuind în mare măsură la formarea capacității elevilor de a analiza în scris un text literar, de a sintetiza ideile esențiale, comune mai multor texte (opere) literare, de a-și ordona și sistematiza cunoștințele în funcție de o anumită temă sau cerință. În plus, ele sînt și un prețios indicator al gradului de realizare a unor obiective referitoare la cultivarea limbii române sau la dezvoltarea creativității elevilor.

Așadar, aceste compuneri oferă elevilor posibilitatea de a demonstra, pe de o parte, că știu să identifice ideile principale care reunesc mai multe texte, să selecteze și să conecteze cunoștințe ce se încadrează într-o anumită temă, iar, pe de altă parte, că și-au însușit cunoștințele de limbă prevăzute de programă (ortografie; construcții sintactice corecte — succesiune logică și corect-gramaticală a părților de propoziție și a propozițiilor în frază, acord gramatical, concordanța timpurilor verbale; vocabular activ bogat, adecvat subiectului dezvoltat, exprimare nuanțată, sugestivă, cu ajutorul figurilor de stil). În același timp ei au posibilitatea să-și manifeste imaginația creatoare, formulînd, uneori, puncte de vedere originale, surprinzătoare prin prospețime și fantezie.

Pentru a putea utiliza în mod eficient

compunerile-sinteză în lecțiile de recapitulare finală, este necesar să-i obișnuim pe elevi, încă din timpul anului școlar, cu structura și cerințele acestora, pornind de la prelucrarea unor texte de citire înrudite tematic. De exemplu, la clasa a III-a, am solicitat elevilor compuneri paralele, cu titlurile: „Podoabe ale Argeșului” și „București, inima țării” (punctele de plecare constituindu-le lecțiile respective). Mai tirziu, pe baza unui plan, formulat cu întreaga clasă — care însumează ideile esențiale din lecțiile cu acest conținut, învățate de elevi — acestora li se cere să alcătuiască o compunere cu tema „Frumusețile patriei”. În trimestrul actual, una din lecțiile de recapitulare la citire poate să propună realizarea planului dezvoltat al unei compuneri cu titlul „Patria mea”, care să se refere la toate lecțiile ce prezintă orașe și sate ale țării noastre, bogățiile și frumusețile sale naturale, realizările impuneătoare din anii socialismului, îndeosebi din Epoca Nicolae Ceaușescu. Compunerile scrise acasă vor fi corectate de învățător, apoi, cele mai izbitute dintre ele vor fi citite în clasă.

Într-o lecție de recapitulare la clasa a IV-a, care reunește, de pildă, texte ce reliefează figuri de luptători pentru libertate și dreptate socială și națională, putem recurge la compunerile-portret (caracterizare de personaje), antrenîndu-i pe elevi, înainte de desfășurarea orei respective, la realizarea unor scurte caracterizări ale acestora. Cele mai izbitute compuneri vor fi folosite pentru relevarea și gruparea trăsăturilor distinctive ale personajelor prezentate în manual.

Atît la clasa a III-a, cit și la a IV-a,

în cadrul lecțiilor propriu-zise de compunere, după ce am corectat toate caietele elevilor care conțin compozițiile menționate mai sus, este bine să insistăm asupra structurii lor (respectarea părților componente și a propozițiilor dintre ele), sau asupra exprimării scrise (evidențînd întrebuintarea unor sinonime pentru evitarea repetițiilor supărătoare, a unui limbaj expresiv, înfrumusețat de epitete, comparații sau metafore inedite).

Putem să organizăm lecții de recapitulare și la disciplina „compunere”, ale căror cerințe le stabilim în funcție de clasa cu care lucrăm. De exemplu, la clasa I, elevii vor alcătui scurte texte formate din propoziții simple și dezvoltate, construite cu cuvinte date. La clasa a III-a, elevii pot primi ca sarcină să realizeze o compunere liberă în care să existe și o descriere a unui tablou (unei ilustrații). La clasa a IV-a, le putem propune, de asemenea, alcătuirea unei compuneri libere, de data asta, sub forma unei scrisori în cadrul căreia să se distingă portretele a două persoane (colegi, părinți, prieteni) sau caracterizarea a

două personaje, trăsăturile fizice și morale ale acestora fiind puse în evidență prin comparație.

Consider că nu trebuie să ne ferim să apelăm la compuneri scrise (cel puțin ca teme pentru acasă) și în anumite lecții de recapitulare finală la cunoștințe despre natură, istorie, geografie, acestea obișnuindu-i pe elevi cu rigoarea selecției esențialului și a sistematizării informațiilor dobîndite. Fiindcă — experiența o dovedește — lecțiile de compunere bine concepute și dirijate ne ajută să formăm elevilor noștri temeinice deprinderi de exprimare scrisă — corectă, cursivă, expresivă, nuanțată, sintetică — pe care și le exercită de-a lungul întregii școlarități, fie în momentele de învățare (luarea notițelor, alcătuirea unor planuri de idei dezvoltate), de verificare (lucrări scrise, teze, examene) sau în condiții de competiție (olimpiade școlare, concursuri de admitere etc.).

Inv. IONELA CĂLINESCU
Școala Nr. 7 din Cimpulung,
Judetul Argeș



Planificarea judicioasă a temelor

Mă voi referi, pe scurt, în cele ce urmează, la cîteva corințe ale organizării lecțiilor de recapitulare finală la istorie care, îndeplinite, conduc la valorificarea optimă a virtuților formative pe care le are această disciplină de învățămînt. Pentru ca recapitularea finală la istorie să, în general, la toate obiectele, să constituie o activitate didactică eficientă, consider că trebuie să intrunească o serie de condiții între care importante sînt: să se bazeze pe înțelegerea de către elevi a materialului factual; să apeleze la capacitatea lor de sintetizare; să conducă elevii către deprinderea de a selecta și discerne esențialul de neesențial; să fie astfel organizate încît să asigure participarea activă a întregii clase; să evite transmiterea abuzivă de cunostințe noi spre a nu le transforma în lecții de comunicare; să trezească interesul elevilor prin discuții care să fie însoțite de diapozitive, localizări pe hartă, texte și scheme, în general de materiale noi, variate și inedite față de cele folosite în lecțiile de predare-învățare.

Reușita lecțiilor de recapitulare depinde de buna desfășurare a întregii munci anterioare din cadrul lecțiilor de comunicare, precum și de justa planificare a temelor.

În selectarea acestora, vom avea în vedere pe cele mai grele, pe cele care trebuie mai bine adîncite.

Pentru discutarea temei propuse, profesorul dă indicații pe baza planului dat anterior. În timpul orei, elevii vor fi îndrumați să explice, să povestească, să caracterizeze și să compare, să tragă concluzii, să deosebească esențialul de neesențial. Ca metode de bază se vor folosi, în cadrul lecțiilor de recapitulare finală, conversația, expunerea, povestirea, demonstratia, vizitele și excursiile.

În atenția noastră va trebui să stea și dozarea volumului de cunostințe de repetat, pentru a evita supraîncărcarea elevilor.

Prof. CONSTANTIN C. ZUGRĂVEL
Școala Nr. 2 din Moinești,
Judetul Bacău

Studiul individual al elevilor în însușirea matematicii

(Urmare din pag. a 2-a)

toute clasele care urmează. La capitolul „Geometria bazată pe demonstrație”, dacă profesorul nu fixează temeinic propozițiile fundamentale întîlnite în matematică: definiția, axioma, teorema (ipoteza, concluzia), teorema directă, teorema reciprocă, modul în care se face un raționament, etapele care trebuie avute în vedere etc., dacă nu pune acum bazele demersului logic al raționamentului în geometrie, elevul se obișnuiește cu aspectul formal și nu pătrunde esența fenomenului unei demonstrații geometrice. De multe ori, ni se pare banal să insistăm pentru a fixa la elevi necesitatea înțelegerii că în orice problemă trebuie să existe o necunoscută care dă sens problemei respective, apoi că în orice problemă trebuie să existe ceva care este cunoscut, care este dat (datele problemei) și pe care bazăm rezolvarea problemei și, totodată, necesitatea înțelegerii că în orice problemă

trebuie să existe și cel puțin o condiție, care asigură legătura și modul în care se realizează relația între necunoscută și datele problemei, declanșînd demersul rezolvării problemei respective, activitatea creatoare a elevului. Este important și procesul conștientizării elevilor asupra faptului că rezolvarea unei probleme din aritmetică sau geometrie, a unui exercițiu de algebră etc. este o activitate creatoare, un proces de descoperire care, dus în mod concret pînă la capăt, asigură satisfacția muncii independente, încrederea în posibilitățile sale intelectuale, îi educă voința și-i oferă motivația continuării studiului individual în însușirea matematicii.

Înțelegerea procesului complex al învățării matematicii ca proces condus de către profesor, trebuie să determine din partea acestuia atitudinea de a situa pe prim plan activitatea de control și îndrumare a studiului individual al elevilor, determinant în asigurarea succesului în însușirea matematicii.

SINTEZE PE TEME DE DIDACTICĂ MODERNĂ

Elaborarea, organizarea și predarea
- învățarea conținutului învățămîntului (I)

lecție și factorii care determină schimbări în surse și selecție.

În mod generic, sursa fundamentală de constituire a conținutului învățămîntului este cunoașterea umană. Progresul social și uman a fost determinat și anticipat de dezvoltarea și aplicarea cunoașterii, iar în procesul propriei dezvoltări cunoașterea s-a diversificat și specializat pe categorii sau discipline: matematică, fizică, biologie, chimie, științe socio-umane, tehnologice etc. Mai mult, în interiorul fiecărei categorii de discipline și ca urmare a interferențelor dintre categorii apar noi discipline, biofizică, biochimie, chimie-fizică, sociobiologie etc. Din ansamblul disciplinelor constituite, care trebuie să fie incluse în planul de învățămînt, pe ce treaptă a școlarizării și de ce? Ce raporturi optime s-ar putea stabili între disciplinele științifice realiste, umaniste și tehnologice? Munca nu este ea însăși un tip distinct de conținut? Referitor la această ultimă întrebare, G. Văideanu spunea: „ca tip de conținut, de activitate școlară și nonșcolară, munca, și în special munca productivă, se prelează unei articulare cu științele naturale și sociale, cu educația sportivă și artistică etc.”, astfel că „introducerea muncii în orarele și programele școlare poate contribui la ameliorarea organizării conținuturilor învățămîntului și la o orientare mai accentuată spre aplicarea cunoștințelor însușite de elevi” (8).

O altă sursă a conținutului învățămîntului este reprezentată de cultură. Într-un fel, cultura este produsul sintetic al cunoașterii umane, putînd astfel vorbi de o cultură științifică, tehnologică, a muncii, artistică etc. Totodată, în procesul real al vieții sînt consacrate acele modele de comportare sau acele principii, norme și reguli care reglementează raporturile dintre oameni. Așadar, cultura artistică și cultura relațiilor socioumane reprezintă surse distincte ale conținutului învățămîntului, în măsura în care educația școlară vizează formarea unei personalități integrale, capabile să acționeze atît pe baza principiilor raționalității științifice, cît și în conformitate cu cele specifice expresivității artistice și sociale.

Identificarea surselor conținutului învățămîntului (cunoașterea ca proces și produs, munca productivă, cultura artistică și a relațiilor interpersonale) solicită de îndată formularea criteriilor de selecție și repartizare a conținuturilor pe trepte și tipuri de școlarizare. Criteriile de selecție a conținutului învățămîntului sînt compatibile cu mesajele următoarelor domenii de referință și formulate pe baza lor:

a) concepția social-politică și ideologică despre dezvoltarea actuală și de perspectivă a societății, respectiv obiectivele strategice ale dezvoltării social-economice globale și sectoriale și sistemul dominant de valori, interese și nevoi social-economice și culturale. În țara noastră conținutul învățămîntului este elaborat în concordanță cu concepția și orientările formulate în documentele programatice ale Partidului Comunist Român privitoare la perspectivele și obiectivele dezvoltării sociale, politice, de pregătire a forței de muncă, direcțiile fundamentale de dezvoltare și perfecționare ale sistemului de învățămînt.

b) concepția despre cunoașterea și dezvoltarea ei. În această privință, conținutul învățămîntului din țara noastră este consecvent științific și bazat pe concepția dialectică materialistă privind relativitatea și progresul neîntrerupt al cunoașterii științifice.

c) concepția despre personalitatea umană. Optînd pentru idealul de formare a unei personalități multilaterale, învățămîntul din țara noastră tinde să armonizeze, prin conținuturile pe care le activează, cultura generală cu specializarea, pregătirea științifică, tehnologică, moral-politică și culturală cu pregătirea in/și pentru muncă.

Criteriile derivate din concepțiile despre dezvoltarea societății, cunoașterii și personalității ar fi totuși insuficiente dacă nu sînt corelate cu criteriile psihopedagogice. Acestea se referă, pe de o parte, la stadialitatea dezvoltării ontogenetice a personalității umane, la particularitățile specifice vieții psihice în fiecare stadiu și la condițiile de apariție a momentelor de maximă receptivitate pentru anumite conținuturi. Pe de altă parte, conținuturile trebuie selectate în funcție de posibilitățile transmișterii și realizării lor pedagogice, de valoarea lor formativă și informativă, de necesitatea asigurării condițiilor de permanentizare a învățării și de profesionalizare.

Luînd ca referință sistemul de valori, opțiuni și interese fundamentale ale unei societăți, aflate într-un stadiu determinant de evoluție, se identifică astfel, criteriile macrosociale de selecție a conținutului învățămîntului, care au o funcție predominant orientativă, în sensul că precizează modul de valorificare a conținuturilor disponibile, delimitînd cadrul de operare pedagogică și criteriile psihopedagogice, care au o funcție de adaptare operațională, în sensul că oferă temeiurile de planificare, programare și realizare a conținuturilor prin activitățile școlare de instruire și învățare.

Sistemul de valori, criteriile de selecție și sursele conținutului învățămîntului nu pot și nu trebuie să fie considerate statice, în independență de timpul istoric. Totodată, un învățămînt eficient este acela care asigură o pregătire anticipativă, cît mai concordantă cu direcțiile viitoare ale dezvoltării social-economice și culturale. Conținutul învățămîntului are un caracter istoric într-un dublu sens. Pe de o parte, el reflectă concepțiile, criteriile macrosociale și psihopedagogice considerate ca legitime și operante într-o epocă dată. Pe de altă parte, mesajele sale formative sînt concordante cu sistemul dominant de valori, interese și opțiuni dintr-o societate. În acest sens, conținutul învățămîntului din societățile scindate în clase antagoniste reflectă interesele clasei dominante, avînd deci un caracter de clasă. Caracterul istoric al conținutului învățămîntului se exprimă prin dinamica schimbărilor și perpetuărilor care transcend granițele dintre diferitele epoci ale dezvoltării unei societăți. Această dinamică este produsă de acțiunea unei varietăți de factori. În general, aceștia își au originea mai ales în afara sistemului de învățămînt.

Un prim factor este reprezentat de distribuția raporturilor de putere politică în societate. Clasa dominantă politic își impune propriile concepții, ideologii, valori, interese și criterii de selecție a conținutului învățămîntului.

Schimbarea raporturilor de putere politică dintre clase sau categorii sociale coincide în istorie cu schimbări, adeseori radicale, în conținutul învățămîntului. De exemplu, cucerirea puterii politice de către partidul comunist al clasei muncitoare în țara noastră a creat condiții pentru organizarea și orientarea consecvent știin-

țifică și democratică a conținutului învățămîntului, pe deplin compatibil cu valorile umaniste, revoluționare ale socialismului științific.

Un alt factor care influențează organizarea conținutului învățămîntului este diviziunea social-economică a muncii. Învățămîntul este principalul sistem de profesionalizare a forței de muncă și în virtutea acestei funcții trebuie să selecteze acele conținuturi care contribuie la formarea forței de muncă în relație cu pozițiile din lumea profesilor. O tendință contemporană marcantă se manifestă prin apariția mereu crescîndă a noi profesii concomitent cu dispariția altora, ca urmare a dezvoltării unor noi tehnologii. În consecință, conținutul învățămîntului trebuie astfel elaborat încît să anticipizeze și să permită pregătirea pentru astfel de schimbări. Accentul urmează să fie pus pe: policalificare sau pregătire în profil larg; asimilarea tehnicilor de autodidaxie și învățare permanentă; intensificarea caracterului formativ al învățămîntului; însușirea limbajelor alternative (naturale, simbolico-matematice și de programare informatică), de codificare și prelucrare a informațiilor; familiarizarea cu spiritul de cercetare și creativitate, creșterea receptivității față de nou. Totodată, învățămîntul trebuie să depășească orice tendințe intelectualiste clasice, integrîndu-se tot mai armonios cu lumea producției și a cercetării.

Factorul care în prezent exercită cea mai puternică influență asupra conținutului învățămîntului este noua revoluție științifică și tehnică. Mesajele acesteia sînt multiple și profunde: apariția unor domenii sau discipline științifice noi, creșterea în progresie geometrică a informației științifice elaborate, dezvoltarea unor tehnologii noi bazate mai ales pe microelectronică, creșterea gradului de informatizare a întregii societăți etc. Organizarea conținutului învățămîntului presupune formularea de răspunsuri adecvate la întrebări de genul următor: Cum reacționează învățămîntul față de „explozia informațională”: prin multiplicarea cantitativă sau prin esențializare și restructurare calitativă? Cum sînt anticipate școlară schimbările din știință, tehnică și cultură? Care sînt căile de pregătire pentru învățarea permanentă? Care este structura culturii generale într-o epocă de expansiune tehnologică? Ce raport optim se poate stabili între cultura generală și specializarea profesională? Ce pondere ar trebui să aibă conținuturile care se referă la pregătirea științifică, profesională și culturală în ansamblul conținutului învățămîntului?

ORGANIZAREA PEDAGOGICĂ A CONȚINUTURILOR TRANSMISE ȘCOLAR

Conținutul învățămîntului este un sistem diferențiat în funcție de: obiective, tipuri de cunoștințe și abilități, trepte de școlarizare și direcții de specializare școlară și profesională. Aceasta înseamnă că putem distinge o structură globală unitară, de natură sistemică, a conținutului învățămîntului privit în integralitatea sa și o structură diferențiată pe conținuturi. Diferențierea își găsește expresia în disciplinele (sau obiectele) de învățămînt. Disciplina (obiectul) de învățămînt nu se identifică în mod necesar cu o anumită disciplină științifică. De regulă, considerînd organizarea ierarhică a sistemului de învățămînt, cu cît ne depărtăm de învățămîntul primar spre cel superior cu atît crește probabilitatea coincidenței dintre disciplina de învățămînt și disciplina științifică.

Experiențele de organizare diferențiată a conținutului învățămîntului au consacrat patru criterii de identificare și construire a disciplinelor școlare:

a) diviziunea academică a cunoașterii, respectiv repartizarea cunoașterii pe discipline științifice: matematică, fizică, lingvistică, sociologie etc. în cadrul acestora sau la interferența lor aparînd continuu noi discipline.

b) organizarea mediului natural și/sau social, adică selecția din ansamblul mediului a unui domeniu — apa, omul, energia etc. — și gruparea cunoștințelor derivate din diferite discipline științifice (biologie, fizică, chimie, științe sociale etc.) în funcție de relevanța lor pentru cunoașterea integrală și acțiunea umană concentrată în respectivul domeniu.

c) structuri tematice transdisciplinare. Acesta este un criteriu oarecum similar cu precedentul (b), în sensul că obiectul de învățămînt are ca referință nu o disciplină științifică, ci o tematică unitară, comună mai multor discipline, dar tratată din perspective diferite, deși complementare. Deosebirea dintre cele două criterii (b și c) este că precedentul identifică o componentă a mediului pentru organizarea interdisciplinară a cunoașterii, în timp ce de data aceasta se la ca referință o idee sau un principiu teoretic integrator care transcende granițele dintre disciplinele științifice și grupează cunoașterea și înțelegerea problematică în conformitate cu noua perspectivă. De exemplu, principiul codificării informației poate grupa cunoștințe și cercetări din numeroase științe.

d) nevoi practice și contexte sociale de acțiune efectivă. Acest criteriu a condus la specificarea acelor obiecte de învățămînt în care accentul este pus pe activitatea practică și productivă a elevilor și pe pregătirea lor pentru integrare în activitatea profesională. Instruirea practică, cercetarea și proiectarea industrială sînt obiecte de învățămînt rezultate din instituirea acestui criteriu.

Cele patru criterii pot fi ierarhizate din punctul de vedere al incidenței asupra organizării conținutului învățămîntului pe obiecte sau discipline. Cea mai puternică incidență a avut-o și continuă să o aibă primul criteriu, obiectele de învățămînt tinzînd să se afle în corespondență cît mai strînsă cu disciplinele științifice aproape pe toate treptele învățămîntului. Celelalte trei criterii (b, c și d) au apărut ca reacții față de primul. Criteriul interdisciplinarității cu referință la mediu a fost dezvoltat experimental și parțial chiar aplicat (9), pe cînd cel al transdisciplinarității cu referință la structura tematică integrată a fost în mare parte formulat teoretic și doar în mod cu totul restrîns aplicat în învățămîntul superior. Ultimul principiu a avut o incidență remarcabilă în vremurile recente în aproape toate sistemele de învățămînt, instruirea practică devenind o componentă de bază a conținutului instruirii.

Din punct de vedere pedagogic, organizarea conținutului implică: planificarea, programarea, elaborarea manualului și a altor materiale auxiliare, analiza instrucțională a conținutului manualului și evaluarea.

Planificarea constă în identificarea obiectelor de învățămînt și ordonarea lor în timpul de școlarizare în funcție de obiective, niveluri sau trepte ale învățămîntului, particularități psihogenetice ale elevilor și cerințe ale normativității pedagogice. Planificarea se concretizează în planuri de învățămînt, diferențiate pe tipuri și niveluri de școlarizare, și în orare.

Planul de învățămînt este un document oficial (elaborat de ministere, pe baza consultării specialiștilor, cadrelor didactice) care include: obiectele de învățămînt studiate la un anumit nivel și tip de învățămînt; ordinea studierii lor; numărul de ore anual și săptămînal alocat fiecărui obiect. Planurile de învățămînt vizează obiectivele și interesele fundamentale ale învățămîntului și, prin acestea, ale societății în întregime și din perspectiva evoluției ei. Selecția, ordonarea și ponderea obiectelor de învățămînt circumscriu problema fundamentală a planificării conținuturilor transmise școlară.

Lector univ. dr. LAZĂR VLĂSCĂANU
Universitatea din București

Analiza conținuturilor transmise școlară presupune raportarea învățămîntului atît la propria sa funcționalitate, cît și la sistemele sociale cu care se interferează. Într-adevăr, structura conținutului învățămîntului ilustrează, într-o formă implicită, obiectivele educaționale particularizate, tipurile de experiențe de învățare menite să concureze la realizarea acestora, formele de organizare a instruirii și învățării. Într-un fel, instituțiile de învățămînt sînt organizate și ierarhizate în relație cu acele conținuturi pe care urmează să le transmită și să le realizeze în tipurile umane solicitate de diviziunea cunoașterii și a muncii, tot așa cum formarea profesorilor este orientată, în opțiunile ei fundamentale, de arile sau domeniile specializate ale conținutului învățămîntului. Se poate, deci, spune că, într-adevăr, conținuturile transmise școlară reprezintă unul din domeniile cele mai importante ale organizării și funcționării învățămîntului și că realizarea lor pedagogică, sub forma experiențelor de învățare efectivă pentru elev, depinde în mare măsură de competența profesională și didactică a profesorului. În acest capitol vom avea în vedere astfel de competențe, referindu-ne atît la elaborarea și organizarea de ansamblu a conținutului învățămîntului, cît și la modul de raportare pedagogică a profesorului la conținutul unei discipline particulare de învățămînt.

OBIECTIVE, CONȚINUTURI ȘI EXPERIENȚE DE ÎNVĂȚARE

În sensul cel mai larg, conținutul învățămîntului este acel ansamblu coerent organizat și etapizat pe trepte de școlarizare care include cunoștințe, convingeri politice și ideologice, modele atitudinale și de comportare, concepții despre om și menirea sa în mediul social și natural, abilități intelectuale, profesionale și artistice de analiză, interpretare și acțiune practică prin care se vizează formarea unei personalități armonioase și multilaterale în concordanță cu cerințele actuale și viitoare ale dezvoltării societății. Această accepțiune a conținutului învățămîntului este concordantă cu ideea că sistemul de învățămînt a fost și încă este principalul mijloc de transmitere a cunoașterii sau culturii socialmente elaborate. În acest sens, conținutul învățămîntului este raportat la cultură, înțelesă atît ca proces de devenire sau „cultivare” a omului, cît și ca ansamblu de acțiuni, practici și produse generate în diversele activități umane. Învățămîntul ar asigura transmiterea și reproducerea culturală în vederea formării și integrării sociale a omului, pentru participarea sa la activitatea de perpetuare și dezvoltare a culturii. Luînd ca referință sistemul de valori, specifice și dominante într-o societate, sînt selectate din cultura existentă acele cunoștințe și modele de acțiune și comportare care corespund principiilor valorizatoare și sînt incluse în conținutul învățămîntului pentru a fi activate și realizate școlară. Diviziunea actuală a cunoașterii și a muncii, multiplicarea domeniilor vieții sociale, economice și culturale fac din ce în ce mai dificilă operarea cu un termen global, unificator și nediferențiat de cultură. Se poate astfel distinge între cultura științifică, tehnologică, artistică, socială, morală, politică și altele de același tip, între ele existînd numeroase diferențieri și interferențe, paralelisme și convergențe. Trebuie apoi avut în vedere că sistemul contemporan de învățămînt este el însuși diversificat pe verticală (nivele de școlarizare) și pe orizontală (filiiere școlare specializate). În virtutea acestor stări de fapt, conținutul global al învățămîntului îi corespund conținuturi diversificate. Problema pedagogică importantă rezidă în identificarea unității rezultate din diversificare, în armonizarea conținuturilor care corespund diferitelor filiiere de cunoaștere și acțiune umană cu direcțiile de specializare școlară solicitate de diviziunea muncii pe ocupații sau profesii, în condiții de asigurare a unității și solidarității sociale.

Transpunerea conținuturilor sociale elaborate în termeni școlari trebuie apoi înfăptuită în relație cu obiectivele generale și specifice ale învățămîntului. Educația este o activitate ghidată de scopuri și obiective. Realizarea lor efectivă presupune identificarea de mijloace corespunzătoare, respectiv de conținuturi și experiențe de învățare atent programate și dirijate. În consecință, conținuturile nu pot fi considerate din punct de vedere pedagogic ca fiind independente de obiectivele educației școlare și de condițiile de predare — învățare — evaluare care concurează la realizarea lor. Unitatea acestor instanțe este exprimată prin termenul de curriculum (I), care se referă deci la: a) obiectivele instructive specifice unui domeniu (nivel de învățămînt, filieră școlară, disciplină de învățămînt); b) conținuturile selectate în relație cu obiectivele preformulate; c) programarea și dirijarea acelor situații de instruire care provoacă, mențin și finalizează învățarea elevilor; d) evaluarea performanțelor obținute de elevi în învățare.

Prin curriculum se stabilesc corespondențe între obiective și conținuturi, pe de o parte, și între acestea și metodele de predare și evaluare, pe de altă parte. În precizarea acestor corespondențe funcția orientativă dominantă aparține obiectivelor generale și specifice ale unui nivel sau filiere de învățămînt. În raport cu ele se optează pentru conținuturile, experiențele de învățare și formele de evaluare cele mai adecvate.

În sistemul nostru de învățămînt formularea obiectivelor generale și selecția, planificarea și programarea conținuturilor corespunzătoare sînt de competența forurilor ierarhice superioare. În timp ce selectarea structurii tematice (de conținut) a programei unei discipline s-a bazat pe obiectivele generale cu referință macrosocială, formularea de către profesor a obiectivelor operaționale pe lecție se face în funcție de și în corespondență cu conținuturile specifice în programă și manual. De data aceasta conținuturile sînt deja disponibile în programă și manuale, astfel că raporturile dintre obiective și conținuturi se schimbă. În concordanță cu unitățile de conținut identificate, profesorul formulează obiectivele operaționale realizabile în fiecare secvență de instruire.

În concluzie: a) ceea ce se transmite școlară are o structură unitară globală sau holistică (conținutul învățămîntului) în funcție de unitatea sistemului de învățămînt și una fragmentată (conținuturi) în funcție de diversificarea sistemului de învățămînt pe niveluri și tipuri de școlarizare și în raport cu diferențierile culturale, științifice și social-economice din societate; b) elaborarea pedagogică a conținuturilor este o activitate corelată cu identificarea și formularea obiectivelor și cu aplicarea strategiilor de predare-învățare și evaluare optimă adecvate. Elaborarea și organizarea conținuturilor sînt ghidate de principii și competențe pedagogice. În acest sens întrebările la care trebuie să răspundem sînt următoarele: Cum este elaborat conținutul global al învățămîntului? Care sînt formele de organizare pedagogică a conținuturilor? De ce competențe pedagogice are nevoie profesorul în analiza, organizarea și predarea-învățarea conținuturilor?

ELABORAREA GLOBALĂ A CONȚINUTULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

A analiza elaborarea globală a conținutului învățămîntului înseamnă a identifica sursele, criteriile de se-

Ziua Pionierilor



Aniversarea Zilei Pionierilor se desfășoară în contextul de adâncă rezonanță politică și patriotică în care întregul nostru popor, strins unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întimpină prin noi fapte de muncă, într-o atmosferă de puternică angajare revoluționară, aniversarea a 45 de ani de la Revoluția de Eliberare Națională și Socială, Antifascistă și Ant

tiimperialistă de la 23 August 1944 și acționează cu înalt spirit de abnegație și dăruire pentru a întimpina Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român cu rezultate deosebite în întreaga activitate. În aceste momente cu semnificație istorică în viața poporului nostru se organizează ample manifestări politico-educative și cultural-artistice prin intermediul carora pionierii și șoimii patriei, toți copiii țării, își exprimă dragostea nefermă față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, erou între eroii neamului, părintele și îndrumătorul cel mai apropiat al tinerei generații a patriei, față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de largă recunoaștere internațională, aducând recunoștința fierbinte pentru grija și dragostea cu care înconjoară tinerele vârstare, pentru minunatele condiții de viață, muncă, învățatură și recreere asigurate, pentru copilăria fericită din anii Epocii de aur a României socialiste.

Constituind un minunat prilej de bilanț al activității instructiv-educative desfășurate în rîndul celei mai tinere generații, manifestările prilejuite de Ziua Pionierilor reprezintă, totodată, momente de angajare revoluționară a celei mai tinere generații de a nu precupeți nici un efort ca, alături de croica noastră clasă muncitoare, de întregul nostru popor, să acționeze cu toată hotărârea, pe măsura posibilităților vârstei copilăriei, pentru a-și aduce contribuția la înfăptuirea neabătută

a Programului Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Avînd la bază concepția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la importanța muncii de educație în procesul făuririi omului nou, cu o înaltă conștiință comunistă, revoluționară, programul activităților de vacanță prevede continuarea, prin forme specifice, a muncii educative desfășurate în timpul anului școlar. În acest sens, consiliile și comandamentele pionierești au elaborat programe complexe de activitate care vizează întreaga gamă de acțiuni specifice etapei: activități de muncă patriotică, meditații și consultații, ample acțiuni cu caracter politico-ideologic, de educație patriotică, manifestări cultural-artistice și recreative, competiții sportive, tabere de odihnă și instruire, forumuri pionierești, excursii, drumeții, expediții „Cutezătorii”.

În toate localitățile se organizează cluburi de vacanță în care copiii își vor petrece în mod plăcut, util și educativ timpul liber. Programele acestor cluburi prevăd o diversitate de activități: dezbateri politico-ideologice, întâlniri cu activiștii de partid și de stat, muncitori fruntași, care vor contribui la înțelegerea de către pionieri a conținutului și semnificației documentelor de partid, a tezilor, ideilor și orientărilor cuprinse în cuvîntările și expunerile secretarului general al partidului; vor fi, de asemenea, organizate acțiuni dedicate cunoașterii vieții, operei și activității revoluționare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, a mărețelor realizări obținute de poporul nostru în perioada luminoasă inaugurată în istoria contemporană a patriei noastre de Congresul al IX-lea al partidului, precum și a trecutului glorios de luptă al eroicului nostru popor. Activitatea cluburilor de vacanță va cuprinde numeroase manifestări cu caracter artistic, la realizarea cărora își vor da concursul formații pionierești laureate ale Festivalului Național „Cîntarea României”.

Instituite din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, forumurile pionierești se constituie în adevărate școli ale democrației și autoconducerei pionierești, în care se analizează

activitatea desfășurată și se adoptă noi măsuri și angajamente pentru îmbunătățirea situației la învățatură și în întreaga activitate pionierească. Forumurile pionierești, cadru politico-organizatoric de desfășurare a unor ample activități de educație comunistă, patriotică, revoluționară, antrenează un număr mare de purtători ai cravatei roșii cu tricolor la ample acțiuni politico-educative, cultural-artistice și sportiv-turistice. Forumul Național al pionierilor se va desfășura în acest an în municipiul Pitești, sub generoasa deviză: „În Epoca de aur, sub tricolor și roșu steag, spre comunism — înainte!”, reunind peste 600 de pionieri, membri ai comandamentelor pionierești din toate județele țării.

Organizată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor în scopul stimulării interesului față de învățatură, muncă și cercetare științifică, tabăra republicană cu profil aplicativ „Start spre viitor” va reuni un număr mare de pionieri membri ai cercurilor de profil din școli și din casele pionierilor și șoimilor patriei, care se vor întrece în cadrul numeroaselor concursuri cu caracter tehnico-aplicativ organizate.

Complexul de odihnă pentru copii —



Năvodari va constitui și în această vară cadrul de desfășurare a numeroase acțiuni de educație patriotică a copiilor și anume: concursul cîntecului patriotic și dansului pionieresc, „Omăgiu patriei și partidului”, festivalul internațional „Copiii lumii doresc pacea”, „Gala ansamblurilor folclorice pionierești”, precum și concursuri cu caracter sportiv și de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei.

De asemenea, în această vacanță de vară se va desfășura, la București, a XXXIII-a ediție a tetraționului atletic internațional „Prietenia”.

Începută sub semnul ampleror manifestări prilejuite de Ziua Pionierilor, vacanța de vară se va constitui și în acest an într-o perioadă de efervescență activitate desfășurată cu pionierii și șoimii patriei, dobîndind astfel profunde valențe politico-educative și asigurînd, totodată, condițiile necesare unei odihne binemeritate, care să contribuie la reluarea, în toamnă, a procesului instructiv-educativ cu rezultate superioare.

OSCAR SZÜKE
vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor

„CREATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT”

— Ediția a IV-a, faza națională —

Educația prin muncă și pentru muncă a tinerei generații

În zilele de 2 și 3 iunie a.c., s-a desfășurat, la Iași, cea de a IV-a ediție a fazei naționale a manifestării metodico-științifice „Creativitate și eficiență în învățămînt”, acțiune organizată în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României” de către Ministerul Educației și Învățămîntului și de Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință, Cultură, Poligrafie, Presă și Edituri, dedicată marilor evenimente ale acestui an: a 45-a aniversare a victoriei Revoluției de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antiimperialistă și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român. La lucrări au participat reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai Uniunii sindicale pe ramură, ai Comitetului Județean Iași al P.C.R., ai inspectoratelor școlare județene, ai unităților de învățămînt, ai comisiilor pentru activitatea sindicatelor din învățămînt și ai organelor și organizațiilor revoluționare de copii și tineret.

În deschidere, s-a subliniat că ediția a



IV-a a acestei manifestări metodico-științifice are loc în climatul de puternică angajare patriotică, revoluționară, a întregului popor pentru realizarea sarcinilor de o deosebită importanță reieșite din expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara din aprilie a.c., precum și la recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În acest cadru, s-a reliefat cu pregnanță că în înfăptuirea politicii generale de construcție socialistă, partidul și statul nostru pornesc, după cum a arătat, în repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la faptul că știința și învățămîntul constituie factorii primordiali ai progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată poate fi edificată, cu succes, numai pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, ceea ce presupune realizarea unor profunde schimbări revoluționare în tehnică, în organizarea muncii, în pregătirea și perfecționarea forței de muncă, în însuși modul de acțiune al oamenilor. Beneficiind de prețioasele orientări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, de competența îndrumare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, știința și învățămîntul au cunoscut, în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, o continuă dezvoltare, înregistrînd, pe toate planurile, prestigioase realizări.

S-au evidențiat, totodată, bogatele tradiții ale învățămîntului românesc, marile sale împliniri în anii socialismului, îndeosebi în „Epoca Nicolae Ceaușescu”, precum și ampla angajare a cadrelor didactice, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, de a educa, în spirit revoluționar, prin muncă și pentru muncă, tinăra generație și de a realiza integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția. Aceste importante obiective ale învățămîntului românesc au constituit și tema actualii ediții a „Creativității și eficienței în învățămînt”. În toate fazele premergătoare ale manifestării, pe plan național, această temă s-a bucurat de un viu interes în rîndul cadrelor didactice de pe toate treptele de învățămînt și a oferit un bun prilej de dezbateri a problemelor legate de formarea prin și pentru muncă a tineretului studios, de sporire a

eficienței măsurilor și acțiunilor privind integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția. Ampla participare a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor la sesiunile de comunicări științifice, la expozițiile reprezentative au cuprins, la faza de masă, numeroase lucrări de creație tehnico-științifică.

În lucrările în plen și în cadrul celor 16 secțiuni, unde au fost prezentate peste 600 de comunicări selecționate la faza pe județe și municipiul București, a fost relevată experiența valoroasă existentă în grădinițe, școli și facultăți privind cultivarea în rîndul tineretului, a răspunderii față de muncă, de principala sa îndatorire — învățătura — contribuția slujitorilor școlii la îmbogățirea și diversificarea modalităților de realizare a unei strînse le-

gături și continuități între activitatea de instruire și educare a elevilor și de stimulare a spiritului de creativitate a acestora.

Expoziția „Realizări în domeniul cercetării științifice și al mijloacelor de învățămînt”, deschisă cu acest prilej, a cuprins peste 200 de expozate, constituind un cadru optim de evidențiere a capacităților creatoare ale cadrelor didactice în abordarea unitară a activității de creație și cercetare științifică, de aplicare a rezultatelor acestei activități în munca practică.

În încheierea lucrărilor fazei naționale a acestei manifestări metodico-științifice au fost acordate numeroase premii și mențiuni.

VIOLETA APOSTOL

Lectura — finalități și niveluri de complexitate

În zilele de 26—28 mai a.c., a avut loc la Constanța simpozionul cu tema **Lectura — diverse finalități și niveluri de complexitate**. Și a V-a Sesiune de comunicări a Grupului Român de Lingvistică Aplicată, manifestări organizate de Societatea de Științe Filologice — Filiala Constanța în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Constanța și Sindicatul Învățămînt Constanța.

După rostirea cuvîntului de deschidere de către prof. univ. dr. doc. Tatiana Slama-Cazacu și a celui de salut de către prof. Olga Dușu, inspector școlar general, și prof. dr. Enache Puiu, au fost prezentate în fața auditoriului, alcătuit din profesori de specialitate, comunicările în plen: „Unele teorii actuale asupra lecturii”, de prof. univ. dr. Paul Cornea, „Lectura în școală. O abordare psihopedagogică”, de conf. univ. dr. Adrian Neulău și „Diverse finalități și niveluri de complexitate ale lecturii”, de prof. univ. dr. doc. Tatiana Slama-Cazacu.

Lucrările pe secțiuni au fost grupate pe teme ce abordează complex fenomenul lecturii: **Lectura în învățămînt (Despre niveluri ale predării limbii materne și limbilor străine), Lectura imaginilor și a textului verbal, Lectura interpretativă a textului literar, Lectura în funcție de tipul de text, Modele în studiul lecturii, Handicapul în lectură și depășirea lui.**

Dintre titlurile numeroaselor și interesante lucrări susținute în sesiunile simpozionului, spicim citeva: „Lectura textului folcloric — legenda — o abordare lingvistică” (Cercetător: Ileana Mureșanu — Centrul de Științe Sociale, Cluj-Napoca); „Amintiri din copilărie. Pluralul scriitorului” (prof. Eugenia Văjic, Liceul Pedagogic din Constanța); „Dificultățile lecturii: Mario Vargas Llosa, Conversație la „Catedrala” (prof. Olga Dușu); „Lectura cărții științifice — com-

ponentă indispensabilă în cristalizarea culturii generale a tineretului” (prof. univ. dr. Gh. Pop — Institutul de Învățămînt Superior, Baia Mare); „Lectura diferitelor tipuri de texte cu aplicații în învățămîntul primar” (inv. Aurelia Ion, Școala de aplicație a Liceului Pedagogic din Constanța).

C. G.

Întîlniri colegiale

Absolvenții Școlii Pedagogice din București (Șoseaua Panduri), promoția 1959, anunță întîlnirea cu ocazia împlinirii a 30 de ani de la absolvire, în localul Liceului Pedagogic din București (Str. Peștera Scărișoara — cartier Drumul Taberei), în ziua de 28 iunie 1989, ora 10.

Relații suplimentare la telefonul 74 34 40 (Cornelia Ioniță, căsătorită Dușu), București.

Absolvenții Liceului Pedagogic din Cimpulung Muscel, promoția 1969, sint invitați să participe în ziua de 2 septembrie 1989 la întîlnirea prilejuită de împlinirea a 20 de ani de la absolvire. Relații suplimentare se pot obține la telefonul 970.141.50, Cimpulung Muscel.

Absolvenții Școlii Pedagogice de băieți din orașul Gherla, județul Cluj, promoția 1953/1954, organizează întîlnirea de 35 de ani de la absolvirea școlii, pe data de 1 iulie 1989. Relații se pot obține de la prof. Sabo Gavril, Str. Fașului nr. 4, Bl. C. 8, sc. I, ap. 16, localitatea Gherla, județul Cluj, cod 3475.